

НАЦИОНАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ЗА 2019. ГОДИНУ

I. УВОД

Национални акциони план запошљавања за 2019. годину (у даљем тексту: НАПЗ), представља обједињени преглед циљева и приоритета политике запошљавања чије је остваривање условљено реализацијом програма и мера активне политике запошљавања, као и активности које се, на основу секторских политика и текућих реформских процеса, реализују у области привреде, образовања, омладинске политике, социјалне инклузије, а које су од значаја и утицаја на област политике запошљавања.

Активности чија је реализација планирана за 2019. годину представљају наставак процеса започетих у претходном периоду и усмерене су ка достизању општег циља политике запошљавања утврђеног Националном стратегијом запошљавања за период 2011 – 2020. године („Службени гласник РС”, број 37/11), који се односи на успостављање ефикасног, стабилног и одрживог тренда раста запослености у Републици Србији до краја 2020. године, уз усаглашавање политике запошљавања и институција тржишта рада са правним тековинама ЕУ.

Државне институције, социјални партнери, јединице локалне самоуправе и организације цивилног друштва дале су значајан допринос у изради овог документа, али су важност њихове партиципације, помоћи и подршке од посебног значаја како за остваривање, тако и одржање постигнутих резултата.

Наиме, НАПЗ се израђује у оквиру Радне групе коју чине представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (МРЗБСП), Националне службе за запошљавање (НСЗ), министарстава надлежних за послове омладине, привреде, финансија, просвете, Републичког секретаријата за јавне политике, Републичког завода за статистику, Сталне конференције градова и општина, Привредне коморе Србије, Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва, као и представници социјалних партнера - Унија послодаваца Србије, Савез самосталних синдиката Србије и УГС „Независност”. У оквиру процеса израде НАПЗ, током октобра и новембра 2018. године одржана су два састанка Радне групе за израду НАПЗ, као и два регионална састанка са представницима локалних савета за запошљавање (ЛСЗ) и јединица локалних самоуправа (ЈЛС) са циљем развоја политике запошљавања која је у складу са потребама локалног тржишта рада. На одржаним регионалним састанцима учешће је узело 123 представника ЈЛС и градских општина, НСЗ, МРЗБСП, других институција, социјалних партнера и донатора, као и представници цивилног сектора (Развојни бизнис центар Крагујевац и Форум младих са инвалидитетом). Такође, у септембру 2018. године одржан је састанак са Националном алијансом за локални економски развој (НАЛЕД), Центром за социјалну политику и њиховим пројектним партнерима а ради разматрања видова подршке који се у оквиру активне политике запошљавања могу пружити младима из система социјалне заштите, са циљем њихове благовремене и квалитетне интеграције или реинтеграције на тржиште рада.

Након одржаних састанака и консултација, прихваћени су следећи предлози и сугестије и уграђени у текст НАПЗ:

- Усвојен је предлог да се повећа проценат средстава из буџета РС јединици локалне самоуправе која припада четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека) за реализацију програма или мера активне политике запошљавања предвиђених локалним акционим плановима запошљавања и продужен рок за подношење захтева;
- Усвојен је предлог да се у 2019. години суфинансира програм стручне праксе и повећа износ новчане помоћи незапосленим лицима на стручној пракси;
- Усвојен је предлог да се у 2019. години организују јавни радови у мање развијеним и девастираним подручјима, осим када се јавни рад организује само за особе са инвалидитетом, због њиховог отежаног положаја на тржишту рада, када је омогућено спровођење јавних радова у свим ЈЛС, независно од степена развијености, из разлога што је у развијеним подручјима отежано обезбеђивање незапослених лица на јавним радовима због постојања боље понуде послова;

- Усвојен је предлог да се повећа износ накнаде за обављен посао лицима ангажованим на јавним радовима;
- Усвојен је предлог да се уместо термина „млади до 30 година старости који су имали/имају статус детета без родитељског старања” користи термин „млади у домском смештају, млади у хранитељским породицама, млади у старатељским породицама” у циљу бољег обухвата ове категорије младих и подршке у запошљавању;
- Усвојен је предлог и уведена су два програма приправника за младе уз заснивање радног односа код приватног послодавца.

II. МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР¹

Економска активност током 2018. године бележи значајан раст. Према пројекцији Министарства финансија очекивани међугодишњи раст БДП у 2018. години је 4,2%. Расту БДП допринели су раст грађевинарства и услужног сектора, пољопривредне производње која је значајно већа од прошлогодишње и стабилно повећање индустрије.

У првих девет месеци 2018. године укупна индустрија бележи раст физичког обима од 2,3%. Најзначајнији је утицај прерађивачке индустрије, која је међугодишње произвела за 2,7% више и тиме дала допринос стопи раста укупне индустрије од 1,9 п.п. У 19 од 24 делатности прерађивачке индустрије регистрована су позитивна кретања. По најснажнијем позитивном утицају издваја се нафтна индустрија и производња основних метала. Убрзање машинске индустрије стимулисано је већом тражњом за инвестиционим добрима, док је већа производња грађевинског материјала, детерминисана убрзањем грађевинских радова.

Очекује се да ће у 2018. години извоз остварити раст од 9,2%, али ће, услед повећаних потреба привреде за репроматеријалом као и средствима за рад, бити праћен повећаним увозом за 9,8%. Оваква динамика спољнотрговинске размене ће за последицу имати благо негативан допринос нето извоза на укупну стопу привредног раста. То ће довести и до благог погоршања дефицита текућег рачуна платног биланса, али овај дефицит је и даље у потпуности покривен страним директним инвестицијама, које ће у 2018. години остварити раст за око 9% и достићи износ од 2,6 млрд евра.

Прилив страних директних инвестиција се континуирано повећава и обезбеђује пуну покривеност дефицита текућег рачуна платног биланса. Највећим делом стране директне инвестиције су реализоване у делатностима прерађивачке индустрије које производе размењива добра, као и у услугама које су оријентисане ка иностранству, што повољно утиче на односе спољнотрговинске размене.

Уместо планираног дефицита буџета, очекује се суфицит од 0,6% БДП. 2018. година ће бити друга година заредом са позитивним фискалним резултатом, што је потврда успешности спроведене консолидације и очувања фискалне дисциплине.

Последично оваквом фискалном резултату, брзина смањења учешћа јавног дуга у БДП је већа од пројектоване, па се приближавање нивоу од 50% БДП очекује 2019. године.

Основна оријентација креатора економских мера јесте јачање успостављеног модела раста који почива на повећању инвестиција и извоза.

Подстицајне мере за привлачење страних директних инвестиција имају за циљ даље подизање атрактивности оних делатности које продукују размењива добра, како би се убрзао раст извоза и смањиле регионалне неједнакости. Такође, Република Србија је фокусирана на смањење друштвених неједнакости, обезбеђење инклузивности привредног раста и креирање амбијента социјалне кохезије.

У периоду од 2016. године закључно са октобром 2018. године потписано је укупно 64 Уговора о додели подстицаја², а реализацијом ових пројеката отвориће се најмање 31.090 радних места, од чега највише у областима: Производња електричне опреме, Производња моторних возила, приколица и полуприколица, Поправка и монтажа машина и опреме, Производња производа од гуме и пластике, са укупно 18.366 радних места. Према степену развијености јединица локалне самоуправе

¹ Припремљено на основу података из Фискалне стратегије за 2019. годину са пројекцијама за 2020 - 2021. годину („Службени гласник РС”, број 92/18)

² Подаци Министарства привреде

утврђеним у складу са посебним прописом Владе, од укупно 64 инвестициона пројеката, 22 се реализује у јединицима локалне самоуправе које припадају првој групи развијености (изнад републичког просека), 20 у јединицима локалне самоуправе које припадају другој групи (у распону од 80% до 100% републичког просека), 14 у јединицима локалне самоуправе које припадају трећој групи (у распону од 60% до 80% републичког просека), 4 у јединицима локалне самоуправе које припадају четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и 4 у девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека).

На основу евиденција Централног регистра обавезног социјалног осигурања и Статистичког пословног регистра, на крају трећег квартала 2018. године³ укупан број запослених у Републици Србији је износио 2.146.842 лица. Од укупног броја, 1.699.260 запослено је у правним лицима, 370.016 представљају предузетници, лица запослена код њих и лица која самостално обављају делатност, а 77.566 лица представљају регистровани индивидуални пољопривредници.

Укрштањем података о броју новозапослених по секторима делатности и реалним стопама раста, уочено је да кретање запослености не прати раст сектора. Сезонска компонента донекле је изражена у броју новозапослених у сектору Грађевинарства. И даље у запошљавању доминирају традиционални сектори као што су Прерађивачка индустрија, рударство и остала индустрија и Трговина на велико и мало, саобраћај и складиштење и услуге смештаја и исхране, док примат у расту БДВ сектора преузимају сектори попут Информисања и комуникација и Финансијских делатности и делатности осигурања. Раст ових сектора треба посматрати као потенцијал за додатни раст запослености⁴.

Пројекције за 2019-2021. годину⁵

Напори Републике Србије су усмерени на интензивирање реформских процеса, како би се обезбедио континуитет побољшања привредног окружења, напретка на међународним листама конкурентности и даљег подизања кредитног рејтинга земље. Препозната је неопходност проналажења нових извора раста, па су иновације, истраживање и развој, обновљиви извори енергије и еко инвестиције у сталном фокусу приликом дефинисања будућих активности.

Кретања основних макроекономских агрегата и индикатора за Републику Србију у периоду 2019 – 2021. године пројектована су на основу актуелних економских показатеља и изгледа за Републику Србију и међународно окружење, као и на основу процене ефеката планираних мера економске политике. У обзир су узети и успостављена фискална стабилност и кретања реалног сектора, ојачана позиција земље и растући прилив страних директних инвестиција. Поред тога, започете реформе и планирана системска унапређења привредног амбијента идентификовани су као извори могућег додатног раста.

Очекује се да ће у 2019. години инвестиције бити веће за 5,6%. Инвестиције ће бити друга по значају компонента у погледу позитивног доприноса расту, што је веома важно са становишта његове одрживости.

Диверзификација страних директних инвестиција по индустријским и услужним делатностима, подржана значајно већом производњом сектора пољопривреде у 2018. години, резултираће бржим растом извоза (9,5%) од раста увоза (8,2%). Оваква кретања ће резултирати благо позитивним доприносом нето извоза расту БДП, што ће уз побољшане односе размене довести до смањења дефицита текућег рачуна платног биланса на 5,0% БДП.

Привредни раст и добар фискални резултат, са успостављеном фискалном дисциплином и значајно ојачаним кредибилитетом Републике Србије код инвеститора, уз повољније услове задуживања на међународном финансијском тржишту, обезбедиће наставак убрзаног темпа смањења учешћа спољног и јавног дуга у БДП.

У периоду 2019 – 2021. године очекује се наставак раста директних страних инвестиција (просечан годишњи прилив од 2,7 млрд евра), а који ће допринети отварању нових радних места. Поред тога, стране директне инвестиције које су до сада привучене поопштрије унутрашњу

³ Републички завод за статистику

⁴ Анализа кретања запослености према секторима делатности

⁵ Припремљено на основу података из Фискалне стратегије за 2019. годину са пројекцијама за 2020 - 2021. годину

конкурентску активност и утицати на ефикасност домаћих произвођача, док са друге стране треба да активирају нове канале продаје и отворе нове тржишне нише. Такође, конкретним мерама се уклањају баријере и ослобађају ресурси за убрзано инвестирање домаћих произвођача, стимулише се сваки вид домаће инвентивности и проактивности.

Посматрано на страни понуде, услужни сектор и индустрија ће задржати улогу доминантних извора раста. Позитиван допринос ће доћи и од очуваног динамичног раста грађевинске активности, док код пољопривредне производње након пада у 2019. години, очекује се скроман раст у 2020. и 2021. години.

На тржишту рада се у средњорочном периоду очекује наставак повољних кретања која ће се пре свега огледати у снажнијем расту просечних зарада и достизању једноцифрене стопе незапослености. Интензивираним радом инспекцијских служби, након унапређене радне легислативе и усвојених мера у правцу пореског растерећења рада, наставиће се смањење броја запослених у сивој зони и њихово превођење у контингент формално запослених. Овим ће услови рада, у погледу права и осигурања радника, бити унапређени, а позитиван ефекат ће се одразити и на приходе буџета.

На крају средњорочног периода очекују се ефекти комплексних реформи образовног система и адекватан одговор на потребе привреде, док ће се мерама активне политике запошљавања, првенствено обукама за потребе тржишта рада и подршком социјалном предузетништву олакшати доступност радних места теже запошљивим и социјално рањивим категоријама незапослених и тиме додатно обезбедити инклузивност привредног раста.

III. СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА

Ситуација на тржишту рада Републике Србије, сагледана је кроз податке Анкете о радној снази за II квартал 2018. године, објављене 31. августа 2018. године.

Табела 1. Кретање основних индикатора тржишта рада, становништво старости 15+

Старосна категорија 15+ (у %)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Стопа активности	53,3	51,8	54,5	55,3	54,2	54,0	52,9	55,2
Стопа запослености	45,2	44,2	48,1	48,2	46,3	46,7	45,1	48,6
Стопа незапослености	15,3	14,6	11,8	12,9	14,7	13,5	14,8	11,9
Стопа неактивности	46,7	48,2	45,5	44,7	45,8	46,0	47,1	44,8

Извор: АРС, РЗС

Стопа активности становништва старости 15 и више година у II кварталу 2018. године износила је 55,2% и у односу II квартал 2017. године (54,5%) повећана је за 0,7 процентних поена (п.п.).

Стопа запослености становништва старости 15 и више година у II кварталу 2018. године износила је 48,6% и у поређењу са II кварталом 2017. године (48,1%) повећана је за 0,5 п.п.

Стопа незапослености становништва старости 15 и више година у II кварталу 2018. године износила је 11,9% и у односу II квартал 2017. године (11,8%) повећана је за 0,1 п.п.

Табела 2. Структура становништва старости 15+

Старосна категорија 15+ (у хиљадама)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Укупно	6.017,6	5.995,3	5.988,2	5.981,2	5.974,2	5.984,7	5.967,1	5.959,2
Активно становништво	3.208,8	3.105,0	3.265,0	3.310,1	3.239,2	3.229,8	3.157,0	3.288,3
Запослена лица	2.719,4	2.652,2	2.881,0	2.881,9	2.763,6	2.794,7	2.688,3	2.896,8
Незапослена лица	489,4	452,8	384,1	428,2	475,6	435,2	468,7	391,6
Неактивно становништво	2.808,8	2.890,2	2.723,2	2.671,1	2.735,0	2.754,9	2.810,2	2.670,9

Извор: АРС, РЗС

Број запослених у II кварталу 2018. године износио је око 2.896.800 и у односу на исти период претходне године повећан је за око 15.800 лица.

Број незапослених у II кварталу 2018. године износио је око 391.600 лица и у односу на исти период претходне године повећан је за око 7.500 лица.

Табела 3. Кретање основних индикатора тржишта рада, становништво 15-64

Старосна категорија 15-64 (у %)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Стопа активности	65,6	64,0	67,0	68,4	67,4	66,7	65,8	68,5
Стопа запослености	55,2	54,3	58,8	59,2	57,1	57,4	55,6	60,0
Стопа незапослености	15,9	15,2	12,3	13,5	15,3	14,1	15,5	12,5
Стопа неактивности	34,4	36,0	33,0	31,6	32,6	33,3	34,2	31,5

Извор: АРС, РЗС

Стопа запослености становништва старости 15 до 64 године у II кварталу 2018. године је износила 60,0% и повећана је у односу на II квартал 2017. године за 1,2 п.п.

Стопа незапослености становништва старости 15 до 64 године у II кварталу 2018. године је износила 12,5% и у односу на II квартал 2017. године (12,3%) повећана је за 0,2 п.п.

Регионални аспект индикатора тржишта рада

У односу на II квартал 2017. године, на нивоу укупне популације није дошло до статистички значајне промене у броју запослених и незапослених, што се не може рећи и за регионални ниво. У Београдском региону и Региону Војводине је у наведеном периоду дошло до раста запослености (за 28.200 и 6.700 респективно) уз истовремено смањење незапослености, док је ситуација била потпуно другачија у преостала два региона – Региону Јужне и Источне Србије и Региону Шумадије и Западне Србије, где је у истом периоду запосленост опала, а незапосленост порасла.

У II кварталу 2018. године највећа стопа активности била је у Београдском региону (57,2%) и у Региону Шумадије и Западне Србије (56,2%). У Региону Јужне и Источне Србије ова стопа износила је 53,7%, док је најнижу вредност имала у Региону Војводине (53,5%).

У II кварталу 2018. године највећа стопа запослености била је у Београдском региону (51,5%) и у Региону Шумадије и Западне Србије (49,1%). У Региону Војводине ова стопа износила је 48,1%, а најнижу вредност имала је у Региону Јужне и Источне Србије (45,3%).

Стопа незапослености је била највећа у Региону Јужне и Источне Србије (15,6%). У Региону Шумадије и Западне Србије она је износила 12,6%, а у Београдском региону 10,1%. Стопа незапослености забележила је најмању вредност у Региону Војводине (10,0%).

Карактеристике запослености

Запосленост по секторима

Према секторима делатности у II кварталу 2018. године у укупној запослености су најзаступљеније услужне делатности са учешћем од 56,6% и индустрија са 22,7%, затим пољопривреда, шумарство и рибарство која је заступљена са 16,2% и грађевина са 4,5%.

Табела 4. Запосленост по секторима, становништво 15+

Сектори (у %)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Пољопривреда, шумарство и рибарство	18,6	16,2	17,8	18,5	16,3	17,2	14,8	16,2
Индустрија	20,2	21,0	20,3	20,9	22,4	21,2	23,2	22,7
Грађевина	4,3	3,5	4,5	4,3	4,2	4,1	4,2	4,5
Услуге	57,0	59,3	57,4	56,3	57,1	57,5	57,8	56,6

Извор: АРС, РЗС

Структура запослених – формално и неформално запослени

Број формално запослених у II кварталу 2018. године износио је око 2.289.600 и повећан је у односу на исти квартал претходне године за 46.600 лица, при чему је формална запосленост у пољопривреди смањена за 37.400, а ван пољопривреде повећана за 84.000, и то највише у прерађивачкој индустрији.

Број неформално запослених у II кварталу 2018. године износио је око 607.200 лица и у односу на исти квартал претходне године мањи је за 30.800 лица. Смањење је посебно уочљиво код неформално запослених у пољопривреди за 50.100 лица.

Табела 5. Структура формално и неформално запослених, становништво старости 15+

Старосна категорија 15+ (у хиљадама)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Запослена лица	2719,4	2652,2	2881,0	2881,9	2763,6	2794,7	2688,3	2896,8
Формално запослени	2120,2	2148,1	2243,0	2253,5	2217,2	2215,4	2188,2	2289,6
ван пољопривреде	1888,0	1919,7	1980,7	1978,1	1984,2	1965,7	1991,1	2064,7
у пољопривреди	232,2	228,4	262,3	275,4	232,8	249,7	197,1	224,9
Неформално запослени	599,2	504,1	637,9	628,4	546,4	579,2	500,1	607,2
ван пољопривреде	206,0	178,9	224,9	238,1	215,0	214,2	186,5	244,2
у пољопривреди	393,2	325,2	413,0	390,3	331,4	365,0	313,5	363,0

Стопа неформалне запослености (старосна категорија 15+) у II кварталу 2018. године износи 21,0% у односу на II квартал 2017. године мања је за 1,2 п.п.

Стопа неформалне запослености ван пољопривреде износи 10,6 % и у односу на II квартал 2017. године већа је за 0,4 п.п.

Табела 6. Стопа неформалне запослености, становништво старости 15+

Старосна категорија 15+ , (%)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Стопа неформалне запослености %	22	19,0	22,1	21,8	19,8	20,7	18,6	21,0
Стопа неформалне запослености ван пољопривреде %	9,8	8,5	10,2	10,7	9,8	9,8	8,6	10,6

Структура незапослених

Посматрано према годинама старости, у II кварталу 2018. године, око 189.900 лица припада двама најмлађим старосним групама (15-24 и 25-34).

Табела 7. Старосна структура незапослених лица

Старосна категиорија (у хиљадама)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
15-24	80,0	77,4	62,6	70,9	78,5	72,4	71,5	59,4
25-34	161,0	147,3	130,2	132,6	150,2	140,1	143,8	130,5
35-44	117,5	105,9	92,4	100,5	112,6	102,9	113,4	87,2
45-54	84,9	79,7	59,4	76,6	87,8	75,9	87,8	65,3
55-64	44,9	41,2	37,1	44,6	44,5	41,9	50,2	48,3
Укупно 15-64	488,3	451,4	381,5	425,2	473,5	432,9	466,7	390,7
Укупно 15+	489,4	452,8	384,1	428,2	475,6	435,2	468,7	391,6

Извор: АРС, РЗС

У II кварталу 2018. године око 62% незапослених старијих од 15 година је дугорочно незапослено, односно посао тражи дуже од 12 месеци.

Табела 8. Незапослена лица према дужини тражења посла, становништво старости 15+

Незапослени према дужини тражења посла (у хиљадама)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Укупно	489,4	452,8	384,1	428,2	475,6	435,2	468,7	391,6
Посао траже краће од 12 месеци	170,8	180,9	143,6	173,0	189,8	171,8	190,7	148,6
Посао траже дуже од 12 месеци	318,7	271,9	240,5	255,2	285,8	263,4	278,0	243,0

Извор: АРС, РЗС

Стопа дугорочне незапослености у II кварталу 2018. године износила је 7,4 %, и није се променила вредност у односу на исти период претходне године.

Табела 9. Стопа дугорочне незапослености

Старосна категорија 15+	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Стопа дугорочне незапослености у %	9,9	8,8	7,4	7,7	8,8	8,2	8,8	7,4

Извор: АРС, РЗС

Положај жена на тржишту рада

Незапосленост жена у Републици Србији израженија је од незапослености мушкараца.

Табела 10. Индикатори тржишта рада, по полу

Старосна категорија 15+	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Мушкарци								
Стопа активности %	61,8	60,0	62,5	63,5	62,8	62,2	61,4	63,6
Стопа запослености %	52,8	51,5	55,6	55,8	54,0	54,2	52,7	56,4
Стопа незапослености %	14,6	14,3	11,0	12,0	14,1	12,8	14,1	11,3
Жене								
Стопа активности %	45,5	44,1	47,1	47,8	46,2	46,3	45,0	47,3
Стопа запослености %	38,2	37,5	41,1	41,1	39,1	39,7	37,9	41,4
Стопа незапослености %	16,1	15,0	12,7	14,0	15,4	14,3	15,8	12,6

Извор: АРС, РЗС

У II кварталу 2018. године стопа активности жена износила је 47,3%, а мушкараца 63,6%, што представља разлику од 16,3 п.п.

Стопа запослености жена од 41,4% је и даље значајно нижа од стопе запослености мушкараца од 56,4%, и та разлика износи 15 п.п.

Стопа незапослености жена у II кварталу 2018. године је 12,6%, а мушкараца 11,3%, што представља разлику од 1,3 п.п.

Положај младих (старосна категорија 15-24) на тржишту рада

У односу на II квартал 2017. године није било битнијих промена статуса младих (15-24) на тржишту рада.

Стопа активности младих у II кварталу 2018. године износила је 29,7% и у односу на II квартал 2017. године повећана је за 0,5 п.п.

Стопа запослености младих у II кварталу 2018. године износила је 21,5% и у односу на II квартал 2017. године повећана је за 0,7 п.п.

Стопа незапослености младих у II кварталу 2018. године износила је 27,5% и у односу на II квартал 2017. године, смањена је за 1,4 п.п.

Табела 11. Основни индикатори тржишта рада младих

Старосна категорија 15-24	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Стопа активности %	30,3	28,0	29,2	33,3	32,1	30,6	28,3	29,7
Стопа запослености %	19,7	17,6	20,8	23,7	21,4	20,9	18,5	21,5
Стопа незапослености %	34,9	37,1	28,9	28,8	33,3	31,9	34,6	27,5
Стопа неактивности %	69,7	72,0	70,8	66,7	67,9	69,4	71,7	70,3

Извор: АРС, РЗС

НЕЕТ стопа (учешће младих који нису запослени и нису на образовању и обуци) у укупном броју младих у II кварталу 2018. године износила је 14,6% и, у односу на II квартал 2017. године, смањена је за 0,7 п.п.

Табела 12. НЕЕТ стопа

Старосна категорија 15+	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
НЕЕТ стопа %	17,7	18,7	15,3	17,1	17,6	17,2	17,3	14,6

Извор: АРС, РЗС

Положај старијих (55-64) на тржишту рада

У II кварталу 2018. године стопа активности лица старости 55-64 година износи 52,3%, стопа запослености ове старосне групе године износи 47,6%, а стопа незапослености старијих износи 8,9%.

Табела 13. Основни индикатори тржишта рада старијих 55-64 година

Старосна категорија 55-64 (%)	2016. просек	I квартал 2017.	II квартал 2017.	III квартал 2017.	IV квартал 2017.	2017. просек	I квартал 2018.	II квартал 2018.
Стопа активности	46,9	46,8	50,9	51,4	48,7	49,5	47,3	52,3
Стопа запослености %	42,7	42,9	47,4	47,2	44,5	45,5	42,5	47,6
Стопа незапослености	9,0	8,3	6,9	8,3	8,7	8,1	10,2	8,9
Стопа неактивности %	53,1	53,2	49,1	48,6	51,3	50,5	52,6	47,7

Извор: АРС, РЗС

Карактеристике регистроване незапослености

У складу са одредбама Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, НСЗ води евиденцију о незапосленим лицима - лицима од 15 година живота до испуњавања услова за пензију, односно најкасније до 65 година живота, која су способна и одмах спремна да раде, која нису засновала радни однос или на други начин остварила право на рад, а која се воде на евиденцији незапослених и активно траже запослење.

Са стањем на дан 30. јун 2018. године, на евиденцији незапослених налазило се 579.072 лица, од којих су 306.234 жене. У односу на исти период 2017. године укупан број незапослених се смањило за 66.354 лица, односно за 10,3% (645.426 незапослених на дан 30.06.2017. године), док се број жена смањило за 30.774, односно за 9,1% (337.008 незапослених жена на дан 30.06.2017. године). Мање смањење броја незапослених жена у односу на смањење укупног броја незапослених лица, одразило се на повећање учешћа жена у укупном броју незапослених за 0,7 п.п. (са 52,2% у јуну 2017. године на 52,9% у јуну 2018. године).

Посматрано према нивоу образовања, у јуну 2018. године је дошло до повећања учешћа незапослених који су неквалификовани или са ниским квалификацијама за 0,7 п.п. и високообразованих за 0,1 п.п., док се учешће незапослених са средњим образовањем пропорционално смањило (за 0,8 п.п.). Приказани подаци у Табели 14. показују смањење учешћа стручних

незапослених лица (са стеченим средњим и високим образовањем) за 0,7 п.п. на рачун повећања учешћа незапослених који су неквалификовани или са ниским квалификацијама (тзв. нестручни радници). Исти тренд присутан је и у структури незапослених жена, где је учешће оних са средњим и високим образовањем смањено за 0,5 п.п., док се учешће неквалификованих и нискоквалификованих незапослених жена пропорционално повећало.

Табела 14. Незапослени на евиденцији НСЗ према нивоу образовања

Ниво образовања	30. јун 2017. године				30. јун 2018. године				Разлика у п.п. 2017.-2018.	
	Укупно	Учешће	Жене	Учешће	Укупно	Учешће	Жене	Учешће	Укупно	Жене
Неквал. и нискоквал.	212.303	32,9%	108.112	32,1%	194.582	33,6%	99.863	32,6%	0,7	0,5
Средње образовање	340.941	52,8%	170.809	50,7%	301.261	52,0%	153.348	50,1%	-0.8	-0.6
Високо образовање	92.182	14,3%	58.087	17,2%	83.229	14,4%	53.023	17,3%	0,1	0,1
Укупно	645.426	100,0%	337.008	100,0%	579.072	100,0%	306.234	100,00		

Извор: НСЗ

Упоредни приказ старосне структуре незапослених лица (Табела 15.), показује да је дошло до значајног смањења учешћа младих до 30 година старости за 1,4 п.п., док се учешће незапослених старости 30 – 49 година смањило за 0,5 п.п. Учешће незапослених старости 50 и више година значајно је порасло у односу на 2017. годину, и то за 1,9 п.п., због чега је и просечна старост незапослених лица порасла за 8 месеци у односу на 2017. годину и износила је 41 годину и 8 месеци у јуну 2018. године. У структури незапослених жена, учешће оних који су старости 50 и више година порасло је за 2,2 п.п., што је више у односу на пораст учешћа ове старосне категорије у укупном броју регистрованих незапослених.

Табела 15. Незапослени на евиденцији НСЗ према старости

Године старости	30. јун 2017. године				30. јун 2018. године				Разлика у п.п. 2017.-2018.	
	Укупно	Учешће	Жене	Учешће	Укупно	Учешће	Жене	Учешће	Укупно	Жене
15 - 29 ⁶	146.843	22,8%	75.770	22,5%	123.686	21,4%	65.105	21,3%	-1,4	-1,2
30 - 49	303.070	46,9%	171.656	50,9%	268.632	46,4%	152.968	49,9%	-0,5	-1,0
50 и преко	195.513	30,3%	89.582	26,6%	186.754	32,2%	88.161	28,8%	1,9	2,2
Укупно	645.426	100,0%	337.008	100,0%	579.072	100,0%	306.234	100,00		

Извор: НСЗ

На крају јуна 2018. године на евиденцији незапослених лица налазило се 13.443 особа са инвалидитетом које су спремне за активно тражење посла, од којих је 5.291 жена (39,4%). Ниско учешће младих до 30 година старости од 15,1%, као и веома високо учешће лица старости 50 и више година од 42,6%, основне су карактеристике старосне структуре ове категорије незапослених лица. Њихова образовна структура такође представља значајан изазов за пружање подршке у тражењу посла и запошљавању, јер је 39,6% незапослених особа са инвалидитетом без квалификација или су неквалификовани, док је свега 6,4% са стеченим високим образовањем.

На евиденцији незапослених лица на крају јуна 2018. године налазило се 26.360 Рома, од којих су 12.518 жене (47,5%). Високо учешће младих до 30 година старости од 30,6%, ниско учешће лица старости 50 и више година од 19,5%, као и учешће од 89,4% неквалификованих и лица са ниским квалификацијама у укупном броју незапослених Рома, основне су карактеристике ове категорије незапослених лица.

На евиденцији незапослених лица на крају јуна 2018. године налазило се 66.555 корисника новчане социјалне помоћи од којих су 32.100 жене (48,2%). Основна карактеристика ове категорије

⁶ Статистичка категорија 15-29 година старости обухвата лица од навршених 15 година до 29 година и 364 дана, што је у складу са дефиницијом из Закона о младима, према којој су млади лица од навршених 15 до навршених 30 година живота.

незапослених лица је високо учешће неквалификованих и лица са ниским квалификацијама од 64,7% (32,0% су лица са средњим нивоом образовања, а свега 3,3% лица са високим образовањем). Посматрано према старости, 46,2% лица припада категорији 30 – 49 година, 39,2% су лица старости 50 и више година, док је 14,6% младих до 30 година старости.

Број незапослених лица из категорије вишкова запослених на крају јуна 2018. године износио је 43.723 (23.552 или 53,9% жена) и смањен је у односу на исти период 2017. године за 5.325 лица, односно, за 10,9%. Број жена из ове категорије незапослених лица, мањи је за 2.388, односно, за 9,2%.

Највеће учешће у регистрованој незапослености на крају јуна 2018. године имао је регион Шумадије и Западне Србије (34,5%), а следе региони Јужне и Источне Србије (26,9%), Војводине (21,0%), Београдски регион (13,8%) и регион Косово и Метохија (3,8%).

Регистрована незапосленост младих

Незапослени млади су старосна категорија која је забележила највеће смањење у протеклих годину дана, јер је њихов број, у односу на јун 2017. године, смањен за 23.157 лица или 15,8% и у јуну 2018. године износио је 123.686 лица. Број младих незапослених жена износио је 65.105 лица и мањи је за 10.665 лица или 14,1% у односу на јун 2017. године. Смањено је и учешће младих у укупној регистрованој незапослености за 1,4 п.п. и на крају јуна 2018. године износио је 21,4%.

Образовна структура незапослених младих је повољнија од образовне структуре укупног броја незапослених. Учешће младих са средњим и високим образовањем у укупном броју младих је веће од учешћа незапослених лица ових нивоа образовања у укупном броју незапослених. Такође, учешће младих у укупном броју незапослених лица са високим образовањем износило је 32,4% и значајно је више од учешћа младих у укупној незапослености (21,4%). Ипак, поређење података о образовној структури незапослених младих из 2016. године⁷ и 2018. године, показује пораст учешћа неквалификованих и младих са ниским квалификацијама за 2,5 п.п. и смањење учешћа младих са средњим и високим образовањем за 1,5 п.п. и 1,0 п.п. респективно.

Посматрајући према дужини тражења посла, млади су у бољој позицији у односу на укупну регистровану незапосленост. Учешће младих који посао траже дуже од 12 месеци у укупном броју младих (дугорочна незапосленост) износило је 50,5% (51,7% за младе жене), што је ниже од укупне дугорочне незапослености, а млади у укупној дугорочној незапослености учествују са 15,6%, што је такође ниже од удела младих у укупној регистрованој незапослености. Ипак, подаци да готово половина незапослених младих посао тражи дуже од 12 месеци, односно, да 13.756 незапослених младих посао тражи 5 и више година, веома су забрињавајући, јер немогућност интеграције или реинтеграције на тржиште рада (прво или поновно запослење), доводи до смањења мотивације, активности и мобилности на тржишту рада, застаревања стечених знања и вештина, до специфичних промена у личном и професионалном животу и понашању, као и до „зависности” од давања из система социјалне заштите⁸.

Повољнија образовна структура незапослених младих у односу на укупну незапосленост представља потенцијал који треба неговати деловањем на унапређење запошљивости младих који су неквалификовани или са ниским квалификацијама и младих са стеченим образовањем на средњем нивоу, али који немају знања и вештине које су тражене на тржишту рада. Са друге стране, са пажњом треба приступити корпусу незапослених младих са стеченим високим образовањем, као друштвеном ресурсу којем такође треба олакшати транзицију до света рада у најкраћем могућем року, како би стечена знања и вештине могле бити искоришћене у пуном капацитету.

Табела 16. Упоредни преглед и учешће незапослености младих у укупној регистрованој незапослености (према образовном нивоу и дужини тражења запослења)

Незапослена лица, НСЗ, 30.06.2018.	Незапослена лица				Незапослени млади				
	Укупно	%	Жене	%	Укупно	%	Жене	%	Удео младих у регистрованој незапослености

⁷ На дан 31.12.2016. године на евиденцији незапослених лица НСЗ налазило се 171.245 младих до 30 година старости, од којих 19,5% без квалификација или са ниским квалификацијама, 57,7% са средњим образовањем и 22,8% са високим образовањем (извор података: НСЗ).

⁸ 9.701 незапослена млада особа (4.838 жена) је корисник новчане социјалне помоћи преко центра за социјални рад.

Образовна структура									
Неквал. и нискоквал.	194.582	33,6	99.863	32,6	27.231	22,0	14.011	21,5	14,0%
Средње образовање	301.261	52,0	153.348	50,1	69.490	56,2	33.018	50,7	23,1%
Високо образовање	83.229	14,4	53.023	17,3	26.965	21,8	18.076	27,8	32,4%
Дужина тражења запослења									
до 12 месеци	179.062	30,9	89.726	29,3	61.169	49,5	31.450	48,3	34,2%
1 до 2 године	79.749	13,8	40.742	13,3	22.284	18,0	12.006	18,4	27,9%
2 до 3 године	53.712	9,3	27.854	9,1	12.967	10,5	6.918	10,6	24,1%
3 до 5 година	71.995	12,4	38.045	12,4	13.510	10,9	7.222	11,1	18,8%
5 до 8 година	79.219	13,7	41.888	13,7	9.824	7,9	5.276	8,1	12,4%
8 до 10 година	33.870	5,8	18.121	5,9	2.621	2,1	1.465	2,3	7,7%
преко 10 година	81.465	14,1	49.858	16,3	1.311	1,1	768	1,2	1,6%
Укупно	579.072	100%	306.234	100%	123.686	100%	65.105	100%	

Извор: НСЗ

Регистрована незапосленост старијих од 50 година

На крају јуна 2018. године на евиденцији незапослених лица налазило се 186.754 лица старости 50 и више година, од којих су 88.161 жене (47,2%). Иако се број незапослених лица из ове категорије смањило у односу на исти период 2017. године за 8.759 лица, њихово учешће у укупној регистрованој незапослености које је на крају јуна 2018. године износило 32,2%, порасло је за 1,9 п.п., што значи да се у оквиру смањења укупног броја незапослених лица, смањење броја лица из ове категорије одвија знатно мањом динамиком у односу на смањење броја незапослених из млађих старосних категорија.

У укупном броју лица старости 50 и више година, њих 146.348, односно, 78,4% су дугорочно незапослени (71.525 жена), што значи да је дугорочна незапосленост ове категорије незапослених за 9,3 процентна поена виша од укупне дугорочне незапослености. У укупној незапослености, дугорочно незапослена лица старости 50 и више година учествују са 25,3%.

Дугорочна незапосленост и вишеструка рањивост

Посматрано према дужини тражења запослења, од укупног броја лица на евиденцији незапослених, категорији дугорочно незапослених, који посао траже дуже од 12 месеци, припадало је 69,1% или 400.010 лица, што је повећање за 0,1 п.п. у односу на 2017. годину (69,0%). Дугорочно незапослених жена било је 216.508, односно, 70,7% од укупног броја незапослених жена, што показује да је дугорочна незапосленост жена за 1,6 п.п. виша од укупне дугорочне незапослености. Просечна дужина трајања незапослености лица на евиденцији у јуну 2018. године износила је 4 године и 9 месеци, што представља повећање за 4 месеца у односу на исти период 2017. године.

У укупном броју дугорочно незапослених, лица старости 30 – 49 година, као и лица старости 50 и више година имају веће учешће него што је њихово учешће у укупној незапослености. Наиме, 47,8% дугорочно незапослених су старости 30 – 49 година, а 36,6% су старости 50 и више година. Млади до 30 година старости у дугорочној незапослености учествују са 15,6%. Образовна структура категорије дугорочно незапослених лица показује да је, у односу на учешће у укупној незапослености, учешће неквалификованих и лица са ниским квалификацијама за 2,8 п.п. веће и износи 36,4%, док је учешће лица са средњим и високим образовањем ниже у укупном броју дугорочно незапослених у односу на њихово учешће у укупној незапослености и износи 51,2% и 12,4% респективно.

У фокусу политике запошљавања су категорије теже запошљивих незапослених лица која се суочавају са више од једног фактора рањивости, те се налазе у категорији вишеструко теже запошљивих незапослених лица. Анализа просечне дужине трајања незапослености указује да се са повећањем броја фактора рањивости повећава и просечно трајање незапослености, чиме се посебно приоритетним за укључивање у активне мере запошљавања намећу лица са више фактора рањивости. Испод просечно трајање незапослености имају само лица која немају додатне факторе рањивости. Посебно слабе исходе на тржишту рада, мерене дужином трајања незапослености, имају лица која су

суочена са следећим карактеристикама: особе са инвалидитетом, корисници новчане социјалне помоћи, Роми, лица која живе у домаћинствима у којима су и остали чланови домаћинства ван тржишта рада (било да је реч о супружнику или о родитељима). Фактор који се најчешће јавља удружен са поменути, јесте низак ниво образовања и непоседовање квалификација.

У категорији лица која су незапослена преко 10 година, а имају два фактора рањивости, јасно се издвајају два фактора која удружено изузетно смањују исходе на тржишту рада, а то су статус особе са инвалидитетом и низак ниво образовања. Друга посебно рањива комбинација два фактора ризика јесте низак ниво образовања удружен са коришћењем новчане социјалне помоћи. Осим наведених, појединачан изузетно негативан утицај на исходе на тржишту рада имају припадност категорији родитеља деце ометене у развоју и статус избеглог лица.

IV. ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

При дефинисању циљева и приоритета политике запошљавања за 2019. годину узети су у обзир:

Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП)⁹ који представља стратешки документ и главни механизам за дијалог о приоритетима Републике Србије у области запошљавања и социјалне политике, у предприступном процесу.

На основу идентификованих изазова на тржишту рада, утврђени су следећи циљеви политике запошљавања:

- 1) Спречавање великог раста незапослености;
- 2) Смањење опште стопе неактивности и повећање стопе запослености:
 - јачање улоге политике запошљавања;
 - повећање приступа тржишту рада за Роме;
- 3) Смањење дуалности на тржишту рада;
- 4) Унапређење положаја младих на тржишту рада.

Наведени циљеви кохерентни су са стратешким и оперативним оквиром политике запошљавања, док су истовремено циљеви, односно мере и интервенције, препознате у областима рада, омладинске политике, образовања, пензијског и здравственог система, у складу са релевантним секторским документима.

Препорука Савета ЕУ од 15. фебруара 2016. године о интегрисању дугорочно незапослених лица на тржиште рада, као и чињеница да дугорочна незапосленост представља једну од кључних препрека радно-социјалној интеграцији незапослених лица и утиче на застаривање знања, вештина и компетенција. Отуда, потребно је циљане мере подршке пружити незапосленим лицима која посао траже дуже од 12 месеци, уз интензивирање подршке ка лицима која посао траже дуже од 18 месеци.

Европски стуб социјалних права који су Савет ЕУ, Европски парламент и Европска комисија 17. новембра 2017. године објавили и потписали, током Социјалног самита за праведна радна места и раст. Циљ Европског стуба социјалних права је јачање правних тековина ЕУ у области социјалне заштите и обезбеђивање делотворнијих грађанских права. Усмерен је на запошљавање и социјалне аспекте, као и на усаглашавање европског социјалног модела са изазовима 21. века. Европским стубом социјалних права утврђено је 20 начела и права, подељених у три категорије:

- једнаке могућности и приступ тржишту рада,
- динамична тржишта рада и праведни услови рада,
- јавна подршка / социјална заштита и инклузија.

Смернице за политике запошљавања држава чланица ЕУ, које се доносе на годишњем нивоу део су интегрисаних смерница Европа 2020. Смернице за 2018. годину (Одлука Савета ЕУ 2018/1215), а које се односе на:

⁹ Усвојен 31. маја 2016. године

- Подстицање потражње за радном снагом (стварање квалитетних радних места, подстицање предузетништва, развој социјалних иновација, смањење пореских оптерећења на зараде и др.);
- Побољшање понуде радне снаге и приступа запошљавању, вештинама и компетенцијама (обезбеђивање понуде за стицање знања, вештина и компетенција које су у складу са модернизацијом процеса рада и пројектованим потребама, целоживотно учење, једнаке могућности за све у систему образовања, подршка лицима без квалификација и са ниским нивоом квалификација, интензивирана подршка лицима која посао траже дуже од 18 месеци, подржана квалитетна транзиција од образовања до запошљавања, повећати учешће жена на тржишту рада и др.);
- Побољшати функционисање тржишта рада и делотворности социјалног дијалога (јачати сарадњу са социјалним партнерима, јачање ефективности активне политике запошљавања кроз успешније повезивање понуде и потражње на тржишту рада, подржати мобилност радне снаге и др.);
- Промовисање једнаких могућности за све, подстицање социјалне укључености и смањење сиромаштва (развијати инклузивна тржишта рада, осавремењивање система социјалне заштите, подстицање социјалне укључености, обезбеђивање доступности квалитетних услуга, осигурати прикладност и одрживост пензијског система и др.).

Уважавајући основни стратешки циљ политике запошљавања, смернице и препоруке европске политике запошљавања, показатеље стања и кретања на тржишту рада Републике Србије, текуће реформске процесе и документе, као и резултате претходно спроведених активности и налазе процена, утврђени су приоритети политике запошљавања у 2019. години:

- 1) Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада;
- 2) Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада и подршка регионалној и локалној политици запошљавања;
- 3) Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал.

1) Побољшање услова на тржишту рада и унапређење институција тржишта рада

У 2019. години реализоваће се активности у погледу даљег унапређења законодавног оквира у области рада и запошљавања доношењем нових реформских прописа чија примена ће омогућити повећање запошљавања теже запошљивих категорија незапослених, правну уређеност и сигурност радника који раде на сезонским пословима односно флексибилност и правну сигурност за раднике који се запошљавају преко агенција за запошљавање.

Наставиће се са активностима на унапређењу квалитета рада институција тржишта рада (НСЗ, агенције за запошљавање и локални савети за запошљавање), креирања политике запошљавања засноване на налазима евалуација утицаја мера и континуираног праћења потреба послодаваца и карактеристика незапослених лица, како би мере активне политике запошљавања биле у складу са стањем, могућностима и потребама националног и локалног тржишта рада.

2) Подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада и подршка регионалној и локалној политици запошљавања

Подстицање запошљавања и унапређење запошљивости ради конкурентнијег иступања на тржишту рада врши се кроз реализацију мера активне политике запошљавања.

У фокусу политике запошљавања су категорије теже запошљивих незапослених лица, која се укључују у мере активне политике запошљавања како на националном нивоу, тако и кроз реализацију локалних акционих планова запошљавања, због чега се и у 2019. години предвиђа подршка регионалној и локалној политици запошљавања кроз заједничко финансирање програма или мера активне политике запошљавања.

3) Унапређење квалитета радне снаге и улагање у људски капитал

Политика запошљавања представља интегрални део система развоја људских ресурса и креира се на основу анализе података о основним и пројектованим кретањима на тржишту рада, односно на основу сагледавања и праћења тенденција, стања и будућих потреба послодаваца на

националном и локалном нивоу ради прилагођавања мера активне политике запошљавања потребама тржишта рада.

Ради унапређења квалитета радне снаге, фокус реформе система образовања у наредном периоду ће бити на јачању капацитета стручних школа и компанија за имплементацију дуалног образовања и учења кроз рад, смањењу стопе раног напуштања школе у области средњег стручног образовања, бржем прелазу од школе до посла и смањењу стопе незапослености младих и повећању атрактивности стручног образовања и учења кроз рад као каријерног пута за младе.

Креирање законодавног оквира којим ће се уредити дуално образовање у систему високог образовања с циљем обезбеђивања услова за стицање, усавршавање и развој компетенција студената у складу с потребама тржишта рада, стицања релевантних компетенција и вештина и побољшање запошљивости. Министарство просвете, науке и технолошког развоја ће кроз обезбеђивање квалитета образовања и начин реализације самог учења пружити могућност младима да остану у Србији и повећати им шансе да се запосле.

Ради обезбеђивања веће тржишне релевантности система образовања у наредном периоду приоритет ће бити даље унапређивање законодавног и институционалног оквира система НОКС којим се уређује област квалификација и повезаност са тржиштем рада и основа је за примену концепта целоживотног учења.

V. КАТЕГОРИЈЕ ТЕЖЕ ЗАПОШЉЛИВИХ ЛИЦА

У складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, теже запошљива лица су незапослена лица која због здравственог стања, недовољног или неодговарајућег образовања, социодемографских карактеристика, регионалне или професионалне неусклађености понуде и тражње на тржишту рада, или због других објективних околности теже налазе посао. Посебно су угрожена лица која се истовремено суочавају са више фактора рањивости/отежане запошљивости. Одређеним програмима и мерама активне политике запошљавања подстиче се равноправнији положај ових лица на тржишту рада.

У 2019. години статус теже запошљивих лица, а у складу са проценом запошљивости, која ће имати приоритет при укључивању у мере активне политике запошљавања су: млади до 30 година живота, вишкови запослених, старији од 50 година, лица без квалификација и нискоквалификовани, особе са инвалидитетом, Роми, радно способни корисници новчане социјалне помоћи, дугорочно незапослени (на евиденцији дуже од 12 месеци а посебно незапослена лица која траже посао дуже од 18 месеци), млади у домском смештају, млади у хранитељским породицама, млади у старатељским породицама и жртве породичног насиља.

Категорија младих у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама подразумева младе до 30 година старости који су имали или имају статус младих у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама.

Такође, у програме и мере активне политике запошљавања потребно је укључивати и остала теже запошљива лица из посебно осетљивих категорија незапослених као што су: жене (посебно жене жртве трговине људима), избегла и расељена лица, повратници према споразуму о реадмисији, самохрани родитељи, супружници из породице у којој су оба супружника незапослена, родитељи деце са сметњама у развоју, бивши извршиоци кривичних дела и сл. на начин којим се омогућава њихова интеграција на тржиште рада.

Због неопходности интензивирања активности у циљу унапређења положаја младих, вишкова запослених, лица без квалификација или нискоквалификованих, дугорочно незапослених и особа са инвалидитетом, припремљени су посебни пакета услуга:

Пакет услуга за вишкове запослених - за вишкове запослених чија се пријава на евиденцију незапослених очекује због завршетка процеса реструктурирања, као и због рационализације јавног сектора, припремљен је пакет услуга који подразумева неколико корака, и то у зависности од тога да ли су у питању активности којима се реагује унапред, пре престанка радног односа или након пријаве на евиденцију незапослених.

Ради превенције незапослености, пре него што се потенцијални вишкови запослених пријаве на евиденцију незапослених, НСЗ ће реализовати информативне састанке са послодавцем који се

суочава са вишком запослених и синдикатима и са потенцијалним вишковима запослених у просторијама послодавца и организовати саветовања за запошљавање са потенцијалним вишковима запослених који су се изјаснили да желе индивидуално саветовање.

На основу попуњеног упитника или индивидуалног разговора са саветником за запошљавање, потенцијални вишкови запослених ће се укључивати у следеће мере: клуб за тражење посла (петодневни програм посебно дизајниран за вишкове запослених), радионицу за психолошку подршку планирању каријере (једнодневни програм посебно дизајниран за потенцијалне вишкове запослених), обуку за развој предузетништва и обуку за активно тражење посла.

Након пријаве вишкова запослених на евиденцију незапослених, НСЗ ће приоритетно укључивати вишкове запослених у програме и мере активне политике запошљавања, а посебно:

- 1) извршити процену запошљивости лица;
- 2) утврдити индивидуални план запошљавања и одредити мере које су најпогодније за активацију и унапређење запошљивости (радионица за превладавање стреса услед губитка посла, програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове запослених и дугорочно незапослене и друге мере);
- 3) организовати посебно информисање о могућностима и предностима улагања отпремнина у самозапошљавање и сл.

Такође, НСЗ ће, у циљу превентирања дугорочне незапослености, односно брже реинтеграције на тржиште рада вишкова запослених, интензивирати посете послодавцима, посебно у јединицама локалне самоуправе у којима се планира реализација програма решавања вишка запослених, са циљем прикупљања података о потребама за запошљавањем.

Пакет услуга за младе - подразумева сет корака које НСЗ, за сваку младу особу пријављену на евиденцију незапослених лица, реализује са циљем превенције застаривања компетенција (знања и вештина) од значаја за конкурентно иступање на тржишту рада и пада у дугорочну незапосленост и обухвата:

- 1) процену запошљивости лица;
- 2) утврђивање индивидуалног плана запошљавања и мера које су најпогодније за активацију и подизање запошљивости младих;
- 3) посредовање у запошљавању или укључивање у мере активне политике запошљавања које могу допринети запошљавању (професионална оријентација и саветовање о планирању каријере, програм стручне праксе, програм приправника за младе са високим образовањем, програм приправника за незапослене са средњим образовањем, субвенција за запошљавање и самозапошљавање, програм функционалног основног образовања и др.).

Пакет услуга за лица без квалификација, нискоквалификоване и дугорочно незапослене обухвата:

- 1) процену запошљивости лица;
- 2) утврђивање индивидуалног плана запошљавања и мера које су најпогодније за активацију и подизање запошљивости лица без квалификација и дугорочно незапослене;
- 3) укључивање у мере за активно тражење посла (тренинг самоефикасности за квалификована дугорочно незапослена лица и мотивационо-активационе обуке за лица без квалификација и нискоквалификоване);
- 4) укључивање у програме додатног образовања и обуке (програм функционалног основног образовања одраслих, програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове запослених и дугорочно незапослене и др.), јавне радове и др.

Пакет услуга за особе са инвалидитетом - подразумева посредовање у запошљавању и укључивање особа са инвалидитетом у мере активне политике запошљавања под општим условима и по прилагођеним програмима, у складу са потребама особа са инвалидитетом, процењеним професионалним могућностима, радном способношћу и идентификованим потребама на тржишту рада, и обухвата:

- 1) процену професионалних могућности, односно процену запошљивости лица;
- 2) утврђивање индивидуалног плана запошљавања и мера које су најпогодније за активацију и подизање запошљивости особа са инвалидитетом;

3) посредовање у запошљавању или укључивање у мере активне политике запошљавања које доприносе подизању запошљивости и запошљавању.

VI. ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

Програми и мере активне политике запошљавања утврђени овим акционим планом, које ће током 2019. године спроводити НСЗ, реализују се у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом и прописима о државној помоћи, а критеријуми, начин и друга питања од значаја за спровођење мера активне политике запошљавања уређују се општим актима МРЗБСП и НСЗ.

Ради реализације програма и мера активне политике запошљавања, НСЗ расписује јавне позиве и конкурсе, односно покреће поступак јавне набавке у складу са прописима о јавним набавкама, у првом кварталу 2019. године.

Посредовање у запошљавању лица која траже запослење, мере активног тражења посла и професионална оријентација и саветовање о планирању каријере, реализују запослени у НСЗ континуирано током календарске године.

Програми и мере активне политике запошљавања обухватају:

1. Посредовање у запошљавању лица која траже запослење

Посредовање у запошљавању лица која траже запослење подразумева сет активности и мера које су усмерене на тражиоце запослења са циљем оспособљавања лица за активно тражење посла и повезивање са послодавцима који имају потребу за запосленима.

Развијање способности за активно тражење посла врши се кроз индивидуални и групни рад са лицима која траже посао. Саветовање за запошљавање је активност током које саветник за запошљавање пружа стручну подршку тражиоцу запослења на индивидуалном нивоу, а подразумева информисање о правима и обавезама тражилаца запослења, о услугама које пружа НСЗ, као и о могућностима за запошљавање и траженим занимањима. Током саветовања за запошљавање врши се процена запошљивости лица које тражи посао, односно, процена његових професионалних могућности и афинитета, са циљем утврђивања степена подршке која му је потребна. Врсте подршке око којих се тражилац запослења и саветник за запошљавање усагласе, утврђују се у индивидуалном плану запошљавања.

Мере активног тражења посла као што су обуке за активно тражење посла и обуке у клубовима за тражење посла, облици су групног рада са лицима која траже посао, са циљем да се тражиоци запослења информишу о ситуацији на локалном тржишту рада и да се оспособе за квалитетно представљање послодавцу. Ово су мере које подразумевају и мотивисање лица која траже посао и унапређење њихових компетенција за активно тражење посла.

Услуге за послодавце подразумевају информисање послодаваца о стању на тржишту рада и структури тражилаца запослења на евиденцији НСЗ и саветовање о могућностима и начинима задовољавања потреба послодаваца за извршиоцима, укључујући и информисање о мерама активне политике запошљавања, испитивање будућих потреба послодаваца ради планирања обука и других мера активне политике запошљавања, селекцију тражилаца запослења према условима дефинисаним у пријави потребе за запошљавањем - посредовање по захтеву послодавца и интернет посредовање на интернет страници НСЗ и реализацију осталих видова сарадње са послодавцима и другим партнерима на тржишту рада.

Сајам запошљавања је мера посредовања, јер омогућава непосредни контакт већег броја послодаваца који су исказали потребу за запошљавањем са тражиоцима запослења који у највећој мери одговарају захтевима послодаваца за запошљавање на конкретна радна места, али је истовремено и мера активације, јер тражиоца запослења непосредно суочава са конкретним слободним радним местима, што позитивно делује на његову мотивацију за активно тражење посла.

Каравани запошљавања су мера која омогућава лицима која имају пребивалиште у неразвијеним и мање развијеним општинама да се укључе у програме и мере НСЗ. Незапослена лица, која због отежаних околности нису у могућности да лично дођу до филијала и испостава НСЗ, на овај

начин могу да се, уз помоћ саветника НСЗ, информишу, саветују, добију све релевантне информације везане за њихова права и обавезе, и пријаве на евиденцију незапослених.

2. Професионална оријентација и саветовање о планирању каријере

Професионална оријентација и саветовање о планирању каријере спроводи се кроз активности информисања и саветовања о могућностима за развој каријере – непосредно, у центрима за информисање и професионално саветовање (ЦИПС) и преко интернет странице НСЗ, а ради превенције погрешног избора правца образовања или избора занимања, као и ради јачања компетентности корисника у доношењу сврсисходних одлука током професионалне каријере. Како би се пружила подршка сваком појединачном лицу које тражи запослење у процесу доношења одлука о будућој каријери, у свим филијалама НСЗ се спроводи саветовање о планирању каријере које обухвата пружање информација о могућностима избора/промене каријере у складу са ситуацијом на тржишту рада, личним карактеристикама и интересима клијента. Саветници за планирање каријере у филијалама НСЗ пружају ову услугу лицима која траже посао, ученицима завршних разреда основних и средњих школа и студентима.

У оквиру ове мере активне политике запошљавања, спровode се психолошке радионице и тренинзи намењени лицима која траже посао, као што су тренинг самоефикасности и радионица за превладавање стреса услед губитка посла, у циљу развоја вештина и техника за прихватање активне улоге у планирању каријере и тражењу посла и конструктивно превазилажење стреса ради ефикаснијег тражења посла. Такође, спроводи се селекција кандидата за запошљавање код послодавца, према захтевима посла и психофизичким способностима лица.

3. Додатно образовање и обука

Годишњим програмом додатног образовања и обуке утврђују се програми и мере додатног образовања и обуке који се реализују у 2019. години, односно програми и мере којима лица стичу нова знања, вештине и радно искуство. Овај програм заснива се на анализи потреба тржишта рада, односно потреба послодавца у погледу потребних знања и вештина неопходних за обављање конкретних послова, утврђених у контактима са послодавцима. У складу са тим реализоваће се додатно образовање и обуке за она подручја рада у којима постоји дефицит знања и вештина.

Годишњи програм додатног образовања и обука подразумева спровођење следећих програма и мера:

3.1.	Програм стручне праксе – подразумева стручно оспособљавање за самосталан рад у струци, за које је стечено одговарајуће образовање – квалификација, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита кад је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци. Програм је намењен незапосленим лицима без радног искуства у струци, са најмање средњим образовањем и реализује се без заснивања радног односа. Програм се реализује код послодавца који припада приватном сектору, док се највише до 30% укупно планираних у овај програм може ангажовати у јавном сектору и то искључиво у области здравства, образовања, социјалне заштите и правосуђа. Изузетно, на територији АП Косово и Метохија и девастираних подручја¹⁰ на територији Републике Србије, програм стручне праксе реализује се код послодавца који припада приватном или јавном сектору, при чему приватни сектор има приоритет. Трајање програма утврђено је законом односно правилником, а НСЗ финансира програм најдуже до 12 месеци.
3.2.	Програм приправника за младе са високим образовањем – подразумева стручно оспособљавање за самосталан рад у занимању за које је стечено најмање високо четворогодишње образовање (најмање 240 ЕСПБ), ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита кад је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за рад на одређеним пословима, уз заснивање

¹⁰ Према степену развијености јединица локалне самоуправе утврђеним у складу са посебним прописом Владе

	радног односа. Програм је намењен младим незапосленим лицима до 30 година старости, без радног искуства у занимању за које је стечено образовање и просечном оценом од најмање 8,5 на претходно завршеним нивоима студија, који су на евиденцији незапослених дуже од 6 месеци. Изузетно у програм се могу укључити незапослене особе са инвалидитетом и Роми до 35 година старости, без обзира на просечну оцену и дужину тражења посла на евиденцији незапослених. Програм се реализује код послодавца који припада приватном сектору. Послодавац остварује право на накнаду трошкова зараде за приправника. Трајање програма утврђено је законом, односно правилником, а НСЗ финансира програм најдуже до 12 месеци. Послодавац има обавезу да задржи лице у радном односу најмање 6 месеци након истека финансирања.
3.3.	Програм приправника за незапослене са средњим образовањем - подразумева стручно оспособљавање за самосталан рад у струци, за које је стечено одговарајуће образовање, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита кад је то законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за одређеним пословима, уз заснивање радног односа. Право на укључивање у програм приправника имају незапослени са завршеним средњим образовањем, без радног искуства у занимању за које је стечено образовање и то: - млади до 30 година старости који се на евиденцији незапослених лица налазе дуже од 6 месеци, - незапослене особе са инвалидитетом, - Роми, - млади у домском смештају, хранитељским породицама и старатељским породицама. Програм се реализује код послодавца који припада приватном сектору. Послодавац остварује право на накнаду трошкова зараде за приправника. Трајање програма утврђено је законом односно правилником, а НСЗ финансира програм најдуже до 6 месеци. Послодавац има обавезу да задржи лице у радном односу најмање 3 месеца након истека финансирања. У случају да послодавац заснује радни однос на неодређено време са незапосленим лицем на почетку програма или до истека шестог месеца, односно завршетка програма, има право на накнаду трошкова зараде за још 6 месеци, односно у укупном трајању од 12 месеци. Послодавац има обавезу да задржи лице у радном односу још најмање 6 месеци након истека финансирања, односно НСЗ прати радноправни статус лица код послодавца најмање 6 месеци након истека финансирања.
3.4.	Програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове запослених и дугорочно незапослена лица која се налазе на евиденцији незапослених дуже од 18 месеци – подразумева стицање практичних знања и вештина кроз обављање конкретних послова заснивањем радног односа код послодавца који припада приватном сектору. Програм је намењен следећим категоријама незапослених лица, без обзира на године живота: - лицима без завршене средње школе, односно без квалификација и лицима која су завршила функционално основно образовање одраслих, који у укупном броју планираних полазника овог програма учествују са најмање 40%; - лицима из категорије вишкова запослених и лицима која се налазе на евиденцији незапослених дуже од 18 месеци - са најмање средњим образовањем, без обзира на врсту стеченог образовања и радно искуство, а која немају адекватна и применљива знања, вештине и компетенције за обављање специфичних послова. Послодавац заснива радни однос на одређено време са незапосленим лицем и остварује право на накнаду трошкова зараде за укључена лица у трајању од 3 месеца. Послодавац има обавезу да задржи лице у радном односу још 3 месеци након завршетка програма. У случају да послодавац заснује радни однос на неодређено време са незапосленим лицем на почетку програма или до истека трећег месеца, односно завршетка програма, има право на

	накнаду трошкова зараде за још три месеца, односно у укупном трајању од 6 месеци. Послодавац има обавезу да задржи лице у радном односу још најмање 6 месеци након истека финансирања.
3.5.	Обуке за тржиште рада – стицање стручних додатних теоријских и практичних знања и вештина у складу са потребама тржишта рада и послодаваца, а са циљем унапређења запошљивости незапослених лица првенствено теже запошљивих без квалификација или са ниским квалификацијама. Обуке за незапослене особе са инвалидитетом спроводе носиоци послова професионалне рехабилитације који имају одобрење министарства надлежног за послове запошљавања за спровођење мера и активности професионалне рехабилитације. Обуке за остала незапослена лица спроводе јавно признати организатори активности образовања одраслих. Изузетно, уколико за обуке за које постоји потреба на тржишту рада нема јавно признатих организатора активности образовања одраслих, обуке могу изводити и други извођачи обука.
3.5.1.	Специјалистичке информатичке обуке у складу са потребама тржишта рада - стицање нових знања, вештина и способности незапослених лица у области информационих технологија, са циљем повећања нивоа конкурентности и запошљивости.
3.6.	Обуке на захтев послодавца – за незапослене - стицање додатних знања и вештина потребних за обављање послова на конкретном радном месту, на захтев послодавца који припада приватном сектору, као и предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом која послују са већинским државним капиталом, уколико на евиденцији незапослених НСЗ нема лица са потребним знањима и вештинама за конкретно радно место, односно постојећа знања и вештине не одговарају потребама конкретног радног места. Обавеза послодавца је да заснује радни однос, у складу са законом, са лицем које заврши обуку (уз могућност да, на основу поднетог образложеног захтева, са лицем заснује радни однос и за време трајања обуке).
3.7.	Обука за потребе послодавца за запосленог - послодавац који припада приватном сектору може поднети захтев НСЗ за учешће у финансирању трошкова обуке за запосленог коме недостају додатна знања и вештине за обављање послова и радних задатака са циљем одржања запослења код тог послодавца. Трошкове учешћа у финансирању обуке за запосленог може да сноси НСЗ у складу са расположивим средствима и прописима за доделу државне помоћи.
3.8.	Функционално основно образовање одраслих - стицање основног образовања у складу са законом, уз могућност стицања компетенције за обављање једноставних послова. Програм је намењен незапосленим лицима без основног образовања.

Накнада трошкова додатног образовања и обуке као и висина учешћа НСЗ у трошковима реализације додатног образовања и обуке, у зависности од врсте програма, дефинишу се Програмом рада НСЗ за 2019. годину у складу са расположивим средствима.

4. Субвенције за запошљавање

4.1. Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих

Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих на новоотвореним радним местима подразумева финансијски подстицај у једнократном износу послодавцима (из приватног сектора) за отварање нових радних места на којима ће се запошљавати незапослена лица из категорије теже запошљивих и то:

1. млади до 30 година старости - без квалификација/са ниским квалификацијама, млади у домском смештају, хранитељским породицама и старатељским породицама;
2. старији од 50 година који имају статус вишка запослених;
3. Роми;
4. особе са инвалидитетом;

5. радно способни корисници новчане социјалне помоћи;
6. дугорочно незапослени;
7. жртве породичног насиља.

Висина субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих у 2019. години, према степену развијености јединица локалне самоуправе утврђеним у складу са посебним прописом Владе износи:

- 1) за прву групу (изнад републичког просека) и другу групу (у распону од 80% до 100% републичког просека) - 150.000,00 динара по кориснику;
- 2) за трећу групу (у распону од 60% до 80% републичког просека) - 200.000,00 динара по кориснику;
- 3) за четврту групу (степен развијености испод 60% републичког просека) и за девастирана подручја (степен развијености испод 50% републичког просека) - 250.000,00 динара по кориснику.

Наведени износи субвенције се за запошљавање следећих категорија теже запошљивих лица и то:

1. особе са инвалидитетом,
2. радно способни корисници новчане социјалне помоћи,
3. млади у домском смештају, хранитељским породицама и старатељским породицама и
4. жртве породичног насиља,

увећавају за 20% тако да износе:

- 1) за прву групу (изнад републичког просека) и за другу групу (у распону од 80% до 100% републичког просека) - 180.000,00 динара по кориснику;
- 2) за трећу групу (у распону од 60% до 80% републичког просека) - 240.000,00 динара по кориснику;
- 3) за четврту групу (степен развијености испод 60% републичког просека) и за девастирана подручја (степен развијености испод 50% републичког просека) - 300.000,00 динара по кориснику.

Реализација програма прати се 12 месеци.

4.2. Подршка самозапошљавању

Подршка самозапошљавању обухвата стручну помоћ и средства у виду субвенције за самозапошљавање.

Стручна помоћ коју може да оствари незапослени који се самозапошљавања састоји се од информативних и саветодавних услуга, обуке за развој предузетништва, као и подршке у првој години пословања која се реализује кроз менторинг програм и специјалистичке обуке у НСЗ, регионалним развојним агенцијама и др.

Средства за самозапошљавање у 2019. години одобравају се незапосленом лицу у виду субвенције, у једнократном износу од 200.000,00 динара по кориснику ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос.

Приоритет код одобравања субвенције за самозапошљавање имају:

1. млади до 30 година старости,
2. вишкови запослених,
3. Роми,
4. особе са инвалидитетом,
5. жене.

У случају самозапошљавања вишкова запослених субвенција се одобрава у једнократном износу од 220.000,00 динара по кориснику, ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос.

У случају самозапошљавања особа са инвалидитетом субвенција се одобрава у једнократном износу од 240.000,00 динара по кориснику, ради оснивања радње, задруге, или другог облика

предузетништва, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач у њему заснива радни однос.

Реализација програма прати се 12 месеци.

Кориснику новчане накнаде за случај незапослености може се, ради самозапошљавања, исплатити новчана накнада у једнократном износу без доприноса за обавезно социјално осигурање.

4.3. Субвенција зараде за особе са инвалидитетом без радног искуства

Послодавац који на неодређено време запосли особу са инвалидитетом без радног искуства има право на субвенцију зараде за ту особу у трајању од 12 месеци од дана заснивања радног односа. Субвенција зараде се одобрава на основу поднетог захтева послодавца, у висини до 75% укупних трошкова зараде са припадајућим доприносима за обавезно социјално осигурање, али не више од износа минималне зараде утврђене у складу са прописима о раду.

5. Подстицаји за запошљавање корисника новчане накнаде за случај незапослености

Незапосленом лицу, које је корисник новчане накнаде за случај незапослености најмање три месеца од момента признавања права, а заснује радни однос на неодређено време, једнократно се исплаћује 30% укупног износа новчане накнаде (без доприноса за обавезно социјално осигурање) која би му била исплаћена за преостало време до истека права на новчану накнаду.

6. Јавни радови

Јавни радови се организују у циљу радног ангажовања првенствено теже запошљивих незапослених лица и незапослених у стању социјалне потребе, ради очувања и унапређења радних способности незапослених, као и остваривања одређеног друштвеног интереса.

Јавни радови се организују на подручју оних јединица локалних самоуправа, које према степену развијености утврђеним у складу са посебним прописом Владе припадају:

- 1) трећој групи (у распону од 60% до 80% републичког просека) и
- 2) четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека).

У укупном броју незапослених лица укључених у програм јавних радова, осим особа са инвалидитетом чији је број посебно утврђен, најмање 70% незапослених лица треба да припада следећим категоријама:

1. радно способни корисници новчане социјалне помоћи;
2. Роми;
3. лица без квалификација/са ниским квалификацијама;
4. вишкови запослених;
5. лица која посао траже дуже од 18 месеци.

Утврђени проценат учешћа наведених категорија незапослених лица односи се на јавни рад који кроз редовне јавне конкурсе спроводи самостално НСЗ.

На јавним радовима се радно ангажује најмање 5 (пет) незапослених лица из наведених категорија незапослених.

Послодавац који спроводи јавне радове закључује са незапосленим уговор о радном ангажовању у складу са прописима о раду и јавним конкурсом. Средства намењена за организовање јавних радова користе се за:

- 1) исплату накнаде за обављен посао лицима ангажованим на јавним радовима (по основу уговора о привременим и повременим пословима у висини до 22.000,00 динара на месечном нивоу за пун фонд радних часова, односно сразмерно времену радног ангажовања на месечном нивоу, која се увећава за припадајући порез и доприносе за обавезно социјално осигурање и која обухвата и трошкове доласка и одласка са рада);

2) накнаду трошкова спровођења јавних радова послодавцу (највише до 2.000 динара по лицу, једнократно, у зависности од трајања јавног рада);

3) накнаду трошкова обуке (у једнократном износу од 1.000,00 динара по ангажованом лицу које је завршило обуку), која се у зависности од врсте и сложености послова може организовати по интерном програму послодавца извођача јавног рада или програму образовне установе. По завршетку обуке лицу се издаје потврда о стеченим компетенцијама.

У 2019. години организоваће се јавни радови у области социјалне заштите и хуманитарног рада, одржавања и обнављања јавне инфраструктуре и одржавања и заштите животне средине и природе.

За особе са инвалидитетом јавни радови се могу организовати у свим јединицама локалне самоуправе, независно од степена развијености, и у свим делатностима, укључујући и област културе. На јавним радовима се радно ангажује најмање 3 (три) незапослене особе са инвалидитетом.

Право учествовања у поступку организовања јавних радова имају органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе, јавне установе и јавна предузећа, привредна друштва, предузетници, задруге и удружења.

7. Мере активне политике запошљавања за особе са инвалидитетом које се запошљавају под посебним условима

Подршка особама са инвалидитетом које се запошљавају под посебним условима уз:

- **прилагођавање радног места** (кроз техничко и технолошко опремање радног места, средстава за рад, простора и опреме у складу са могућностима и потребама запослене особе са инвалидитетом) рефундацијом послодавцу примерених трошкова прилагођавања радног места у висини до 400.000,00 динара стварних трошкова за прилагођавање радног места по особи са инвалидитетом,

- **пружање стручне подршке новозапосленој особи са инвалидитетом** (радна асистенција код увођења у посао или на радном месту) рефундацијом послодавцу трошкова зараде за лице које је ангажовано на пружању стручне подршке у висини до 50.000,00 динара месечно за пун фонд радних сати односно сразмерно броју радних сати пружене стручне подршке особи са инвалидитетом на месечном нивоу, увећаних за припадајући порез и доприносе за обавезно социјално осигурање, у трајању до 12 месеци.

8. Суфинансирање програма или мера активне политике запошљавања предвиђених локалним акционим плановима запошљавања (ЛАПЗ)

Аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе, може до 20. фебруара 2019. године, путем НСЗ, поднети министарству надлежном за послове запошљавања захтев за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања предвиђених ЛАПЗ.

У 2019. години одобраваће се учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања из средстава одређених за реализацију ЛАПЗ, и то:

- 1. Програм стручне праксе;**
- 2. Програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове запослених и дугорочно незапослене;**
- 3. Обука на захтев послодавца** – у обуку се укључују незапослена лица уколико на евиденцији незапослених НСЗ нема лица са потребним знањима и вештинама односно постојећа знања и вештине не одговарају потребама конкретног радног места;
- 4. Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих** - може се доделити за запошљавање незапослених лица из једне или више категорија теже запошљивих, а које су утврђене у складу са стањем и потребама локалног тржишта и наведене у ЛАПЗ;
- 5. Субвенција за samozapošljavanje** - одобрава се незапосленом лицу ради оснивања радње, задруге или другог облика предузетништва као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос, у делатностима дефинисаним у складу са потребама локалног економског развоја у ЛАПЗ;

6. Програм јавних радова - у програм јавних радова могу се укључити незапослена лица из свих категорија теже запошљивих, у складу са стањем и потребама локалног тржишта рада утврђеним у ЛАПЗ. Јавни радови се организују на подручју оних јединица локалних самоуправа, које према степену развијености утврђеним у складу са посебним прописом Владе припадају:

1) трећој групи (у распону од 60% до 80% републичког просека) и

2) четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека).

У програм јавних радова радно се ангажује најмање 5 (пет) незапослених лица.

За особе са инвалидитетом јавни радови се могу организовати у свим јединицама локалне самоуправе, независно од степена развијености, и у свим делатностима, укључујући и област културе. На јавним радовима се радно ангажује најмање 3 (три) незапослене особе са инвалидитетом.

Услов за подношење захтева за финансирање програма или мера активне политике запошљавања из средстава опредељених за реализацију НАПЗ је да аутономна покрајина односно јединица локалне самоуправе има:

- 1) формиран локални савет за запошљавање;
- 2) усвојен ЛАПЗ;
- 3) усаглашен ЛАПЗ са НАПЗ и покрајинским АПЗ,
- 4) обезбеђено више од половине потребних средстава за финансирање одређеног програма или мере. Изузетно, уколико се ради о неразвијеној јединици локалне самоуправе, министар надлежан за послове запошљавања, у складу са чланом 60. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17-др. закон и 113/17) може одобрити учешће у финансирању и када је обезбеђено мање од половине потребних средстава.

Критеријуми на основу којих се одобрава висина износа средстава по захтеву јединице локалне самоуправе за учешће у финансирању програма или мера су:

1. *степен развијености јединице локалне самоуправе* (јединици локалне самоуправа која припада мање развијеним подручјима обезбеђује се виши износ средстава из буџета РС у односу на развијене јединице локалне самоуправе), с тим да минимални износ који се може обезбедити из буџета РС јединици локалне самоуправе која припада четвртој групи (степен развијености испод 60% републичког просека) и девастираним подручјима (степен развијености испод 50% републичког просека) износи 60%, осим за јединице локалне самоуправе које су у захтеву за суфинансирање исказале потребу за обезбеђивањем нижег учешћа средстава из буџета РС од 60%;
2. *формиран локални савет за подручје више јединица локалних самоуправа и усвојен заједнички план запошљавања за подручје тих јединица локалних самоуправа.*

По истеку рока за подношење захтева, НСЗ проверава испуњеност услова за финансирање програма или мера активне политике запошљавања, припрема мишљење о сваком појединачном ЛАПЗ (усклађеност са циљевима локалног економског развоја и индикаторима на локалном тржишту рада) и даје предлог за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања на основу критеријума и расположивих средстава.

НСЗ доставља министарству надлежном за послове запошљавања предлог за учешће у финансирању програма или мера активне политике запошљавања у року од 30 дана од дана истека рока за подношење захтева, на основу кога министар надлежан за послове запошљавања доноси одлуку.

НСЗ и јединице локалне самоуправе обухваћене одлуком закључују споразуме о начину и поступку реализације програма или мера активне политике запошљавања, као и другим питањима од значаја за спровођење ове одлуке.

Јединице локалне самоуправе могу, у складу са потребама локалног тржишта рада, планирати и друге програме или мере активне политике запошљавања, утврдити их у ЛАПЗ и њихову реализацију финансирати у целости из средстава буџета аутономне покрајине и/или буџета јединица локалне самоуправе. У реализацији програма или мера активне политике запошљавања које се у

целости финансирају из буџета аутономне покрајине и/или буџета јединица локалне самоуправе, НСЗ пружа стручну и техничку подршку.

**План укључивања лица у мере активне политике запошљавања
у 2019. години**

	МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА	Број лица укључен у мере (1)	Број ОСИ укључен у мере (2)	Укупан број лица укључен у мере (3) (1+2)	Ефекти мера на запошљивост и запошљавање	
1.	АКТИВНО ТРАЖЕЊЕ ПОСЛА	109.710	5.010	114.720	33.474	29,2%
1.1.	Обука за активно тражење посла	37.300	1.350	38.650	15.460	40%
1.2.	Тренинг самоефикасности	3.120	80	3.200	512	16%
1.3.	Радионица за превладавање стреса услед губитка посла	1.000	50	1.050	210	20%
1.4.	Клуб за тражење посла	4.300	220	4.520	1.130	25%
1.5.	Сајам запошљавања	53.000	3.000	56.000	12.320	22%
1.6.	Обука за развој предузетништва	10.990	310	11.300	3.842	34%
2.	ДОДАТНО ОБРАЗОВАЊЕ И ОБУКА	9.550	660	10.210	6.152	60,3%
2.1.	Програм стручне праксе	4.000	30	4.030	1.612	40%
2.2.	Програм приправника за младе са високим образовањем	500	35	535	535	100%
2.3.	Програм приправника за незапослене са средњим образовањем	550	45	595	595	100%
2.4.	Програм стицања практичних знања за неквалификована лица, вишкове запослених и дугорочно незапослене	800	20	820	820	100%
2.5.	Обука за тржиште рада	700	500	1.200	360	30%
2.5.1.	Специјалистичке информатичке обуке	1.000	/	1.000	500	50%
2.6.	Обука на захтев послодавца - за незапослене	500	30	530	530	100%
2.7.	Обука за потребе послодавца за запосленог	<i>према захтевима послодаваца</i>				
2.8.	Функционално основно образовање одраслих	1.500	/	1.500	1.200	80%
3.	СУБВЕНЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ	5.900	730	6.630	6.630	100%
3.1.	Субвенција за samozapošljavanje	3.300	130	3.430	3.430	100%
3.2.	Субвенција за запошљавање незапослених из категорије теже запошљивих	2.600	200	2.800	2.800	100%
3.3.	Субвенција зараде за ОСИ без радног искуства	/	360	360	360	100%
3.4.	Мере подршке за ОСИ	/	40	40	40	100%
4.	ЈАВНИ РАДОВИ	3.000	1.000	4.000	4.000	100%
	УКУПНО	128.160	7.400	135.560	50.256	37%

- Ефекат мера АПЗ на запошљавање приказује број учесника мере који су се запослили након изласка из мере, као и лица која се тренутно налазе у мери која подразумева запошљавање/радно ангажовање (субвенције за запошљавање, јавни радови, програм стицања практичних знања, мере подршке за ОСИ);

- Ефекат мера: обука за активно тражење посла, тренинг самоефикасности, радионица за превладавање стреса услед губитка посла и функционално основно образовање одраслих, приказује број учесника програма који су се укључили у друге мере АПЗ или су се запослили након изласка из мере;

- Подједнако укључивање незапослених мушкараца и жена у програме и мере АПЗ ради повећања једнаких могућности за њихово запошљавање.

План укључивања незапослених лица у мере активне политике запошљавања кроз директну доделу средстава НСЗ из ИПА 2013 у 2019. години¹¹

	МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА	Број лица укључен у мере	Број запослених (од укупног броја)	Ефекат
1.	ДОДАТНО ОБРАЗОВАЊЕ И ОБУКА	575	452	78,6%
1.1.	Обука за тржиште рада	175	52	29,7%
1.2.	Обука на захтев послодавца – за незапослене	400	400	100%
	УКУПНО	575	452	78,6%

VII. ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Финансирање активне политике запошљавања обавља се из средстава доприноса за обавезно осигурање за случај незапослености, буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и буџета јединице локалне самоуправе, средстава донација, кредита, као и из других извора.

За реализацију планираних програма и мера активне политике запошљавања, обезбеђено је 4.000.000.000,00 динара, из средстава доприноса за обавезно осигурање за случај незапослености у оквиру Финансијског плана НСЗ за 2019. годину, док је за реализацију мера професионалне рехабилитације и подстицања запошљавања особа са инвалидитетом обезбеђено 550.000.000,00 динара из Буџетског фонда за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања особа са инвалидитетом.

Такође, обезбеђен је из директног гранта НСЗ (директно додељена средства), из ИПА 2013 програмског циклуса, износ од 206.583.000,00 динара за спровођење мера активне политике запошљавања у оквиру Финансијског плана НСЗ за 2019. годину.

Планирана су у Финансијском плану НСЗ за 2019. годину и средства у износу од 900.000.000,00 динара за реализацију мера активне политике запошљавања предвиђених локалним акционим плановима запошљавања која се обезбеђују из буџета аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

У оквиру поглавља IX ТАБЕЛА ПРИОРИТЕТА, МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ НАПЗ, у колони Извори финансирања, приказани су и донатори/пројекти СДЦ, ГИЗ и др. који својим средствима директно финансирају обуке, семинаре и друге активности.

VIII. НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ НАПЗ

Мере активне политике запошљавања и планиране активности у оквиру НАПЗ, спроводи министарство надлежно за послове запошљавања, НСЗ и други органи, институције и социјални партнери.

Ефикасност и ефективност мера активне политике запошљавања утврђених НАПЗ које спроводи НСЗ, прати се на основу Споразума о учинку Националне службе за запошљавање који се, у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, закључује између министарства надлежног за послове запошљавања и НСЗ. Овим споразумом ближе се уређују задаци, обавезе, циљеви и резултати за 2019. годину, рокови за спровођење појединих програма и мера, одговорности, извештавање и др.

Кључну улогу у процесу спровођења и извештавања има НСЗ, док централну улогу у праћењу, координацији, управљању имплементацијом НАПЗ и извештавању има министарство надлежно за послове запошљавања. У зависности од врсте и нивоа на коме се реализују активности, министарство надлежно за послове запошљавања директно прати активности које се остварују на националном нивоу и за чије остваривање је надлежно.

¹¹ У 2019. години планира се анексирање Уговора о гранту – ИПА 2013, са предлогом за релокацију неискоришћених финансијских средстава за мере АПЗ, водећи рачуна о сврси и задатку пројекта. Релокација средстава ће се извршити на мере за које постоји реална потреба, а у складу са временским оквиром трајања пројекта.

IX. ТАБЕЛА ПРИОРИТЕТА, МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ НАПЗ

ПРИОРИТЕТ 1. - ПОБОЉШАЊЕ УСЛОВА НА ТРЖИШТУ РАДА И УНАПРЕЂЕЊЕ ИНСТИТУЦИЈА ТРЖИШТА РАДА					
Мера	Активност	Носиоци активности	Партнери на реализацији активности	Индикатор	Извор финансирања
1.1. Унапредити законодавни оквир у области рада и запошљавања	Доношење и примена законских решења којима се доприноси побољшању регулаторног оквира у области рада и запошљавања.	МРЗБСП	Надлежна министарства Социјални партнери	Усвојена и у примени законска решења у области рада и запошљавања (Закон о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима, Закон о агенцијском запошљавању и Закон о социјалном предузетништву и радној интеграцији у социјалним привредним субјектима).	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности
1.2. Унапредити капацитете НСЗ за ефикасније пружање услуга посредовања у запошљавању и каријерног вођења и саветовања	Повећати број саветника у НСЗ који раде директно са незапосленим лицима, кроз унутрашњу реорганизацију НСЗ и запошљавање.	НСЗ	/	Повећан број саветника у НСЗ који раде директно са незапосленим лицима, кроз унутрашњу реорганизацију НСЗ и запошљавање, у односу на 2018. годину.	Финансијски план НСЗ
	Реализовати програме стручног оспособљавања и усавршавања запослених у НСЗ и систем провере стручне оспособљености.	НСЗ	/	Програм стручног оспособљавања и усавршавања запослених у НСЗ и систем провере стручне оспособљености у примени.	Финансијски план НСЗ
	Унапредити стручни саветодавни рад са незапосленим лицима.	НСЗ	/	Број профила ризика (процена запошљивости) израђених са свим активним тражиоцима запослења. у складу са новом методологијом.	Финансијски план НСЗ Светска банка
	Унапредити сарадњу са послодавцима.	НСЗ	/	Најмање 25.000 остварених контаката/ обилазака послодаваца. Повећан број послодаваца који користе услуге и мере активне	Финансијски план НСЗ

				политике запошљавања, за 5% у односу на 2018. годину.	
	Унапредити управљање обимом клијената на нивоу филијала НСЗ.	НСЗ	/	Стандардна девијација средње вредности обима посла саветника за запошљавање међу филијалама НСЗ, смањена за 10% у односу на 2018. годину.	Финансијски план НСЗ
1.3. Унапредити капацитете агенција за запошљавање и развити различите облике сарадње агенција и НСЗ	Ојачати капацитете агенција за запошљавање, посебно за обављање послова професионалне оријентације, саветовања о планирању каријере, вођење евиденција и др.	МРЗБСП	НСЗ Агенције за запошљавање	Број агенција за запошљавање које су узеле учешће на организованим обукама/радионицама/семинарима.	Донатори
	Спровођење припремних активности за приступање ЕУРЕС мрежи.	НСЗ	Агенције за запошљавање	Број агенција за запошљавање које су учествовале на обукама/радионицама које се односе на регулативу ЕУРЕС мреже.	Донатори
1.4. Унапредити капацитете НСЗ за реализацију програма обука за тржиште рада	Унапредити програм обука за тржиште рада које реализује НСЗ.	МРЗБСП НСЗ	Техничка помоћ за јачање капацитета у области политике запошљавања	Припремљена анализа о знањима и вештинама незапослених на евиденцији НСЗ и захтева на тржишту рада.	ЕУД уз учешће из буџета РС, ИПА 2013
	Унапредити процес организовања обука за тржиште рада које реализује НСЗ.	МРЗБСП НСЗ	Техничка помоћ за јачање капацитета у области политике запошљавања	Израђен приручник са процедурама за организацију обука које реализује НСЗ. Број запослених НСЗ који су успешно завршили обуку о методама ЕУ у области додатног образовања и обука.	ЕУД уз учешће из буџета РС, ИПА 2013
1.5. Унапредити капацитете НСЗ за пружање услуга за ОСИ	Унапредити услуге запошљавања и мера АПЗ за ОСИ које пружа НСЗ.	МРЗБСП НСЗ	Техничка помоћ за јачање капацитета у области политике	Број саветника НСЗ који су успешно завршили обуку за припрему индивидуалних планова за запошљавање ОСИ. Број саветника за рад са ОСИ који су успешно завршили пакет обука	ЕУД уз учешће из буџета РС, ИПА 2013

			запошљавања	за увођење у посао.	
1.6. Јачати капацитете предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом	Обезбедити финансијску подршку предузећима за побољшање услова рада, запошљавање и одржање запослења особа са инвалидитетом и подстицати развој носилаца послова професионалне рехабилитације особа са инвалидитетом. Доношење и примена акта којим се доприноси унапређеној расподели средстава предузећима у складу са у складу са потребама предузећа и правилима за доделу државне помоћи. Унапредити рад стручних служби за радно оспособљавање и професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом у предузећима у спровођењу мера и активности професионалне рехабилитације.	МРЗБСП	Предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ УИПС	Обезбеђена финансијска подршка предузећима за одржање запослења и запошљавање особа са инвалидитетом, побољшање услова рада и подстицање развоја носилаца послова професионалне рехабилитације (Број предузећа којима је обезбеђена финансијска подршка/ број ОСИ - по наменама; број основаних предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ/број ОСИ). Донет и у примени акт којим је унапређена расподела средстава предузећима на објективно постављеним параметрима, циљана у складу са приоритетима и потребама предузећа и правилима за доделу државне помоћи. Започета реализација активности на унапређењу рада стручних служби за радно оспособљавање и професионалну рехабилитацију у предузећима, у сегменту послова професионалне рехабилитације односно развоју метода и техника стручног рада са особама са инвалидитетом. Унапређени/иновирани и развијени нови програми обука за спровођење мера и активности професионалне рехабилитације особа са инвалидитетом у складу са делатношћу предузећа и потребама	Будетски фонд за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања ОСИ ИПА 2013

				тржишта рада.	
1.7. Јачати капацитете локалних савета за запошљавање и подстицати дијалог и сарадњу на локалном и регионалном нивоу	Организовати обуке за планирање локалне политике запошљавања представнике локалних савета за запошљавање јединица локалне самоуправе и филијала НСЗ. Организовати регионалне састанке са ЈЛС ради представљања НАПЗ и припреме ЛАПЗ.	МРЗБСП НСЗ	Јединице локалне самоуправе СКГО СДЦ ГИЗ	Организовано најмање 5 обука. Одржана најмање 4 регионална састанка.	Финансијски план НСЗ СКГО СДЦ ГИЗ
1.8. Унапредити методе евалуација мера активне политике запошљавања (АПЗ)	Реализовати анализе и/или евалуације појединих мера АПЗ и/или обухвата и ефекта мера АПЗ за поједине категорије теже запошљивих лица.	МРЗБСП	НСЗ	Израђено најмање два евалуациона извештаја за мере АПЗ на националном нивоу и по циљаним категоријама теже запошљивих лица.	Донатори СДЦ ГИЗ
1.9. Спровођење анкете за праћење потреба и прогнозирања кретања на тржишту рада и унапређење процедура за планирање на националном и локалном нивоу	Спровести анкету послодаваца о потребама за занимањима, квалификацијама и знањима и вештинама радне снаге коју запошљавају или намеравају да запосле, на нивоу филијала НСЗ.	НСЗ	Удружења послодаваца ПКС	Објављени извештаји о прогнозама кретања на тржишту рада на локалном и националном нивоу.	Финансијски план НСЗ
ПРИОРИТЕТ 2. - ПОДСТИЦАЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА И УКЉУЧИВАЊА ТЕЖЕ ЗАПОШЉИВИХ ЛИЦА НА ТРЖИШТЕ РАДА И ПОДРШКА РЕГИОНАЛНОЈ И ЛОКАЛНОЈ ПОЛИТИЦИ ЗАПОШЉАВАЊА					
Мера	Активност	Носиоци активности	Партнери на реализацији активности	Индикатор	Извор финансирања
2.1. Побољшати ефикасност мера активне политике запошљавања	Посредовати по поднетим пријавама потребе за запошљавањем.	НСЗ	/	Број тражених извршилаца по пријавама потребе за запошљавањем поднетих од стране послодаваца, повећан за 5% у односу на 2018. годину.	Финансијски план НСЗ

	Реализовати саветовање за запошљавање у свим филијалама НСЗ.	НСЗ	/	Обављен индивидуални разговор са свим тражиоцима запослења. Утврђени индивидуални планови запошљавања са свим активним тражиоцима запослења.	Финансијски план НСЗ
	Реализовати услуге каријерног вођења и саветовања.	НСЗ	/	Повећан број корисника услуга каријерног вођења и саветовања из категорије незапослених лица, за 5% у односу на 2018. годину	Финансијски план НСЗ
	Реализовати мере АПЗ у складу са Планом укључивања из НАПЗ.	НСЗ	/	Укључено најмање 135.560 (уз додатних 575 лица кроз Пројекат ИПА 2013) незапослених лица у мере АПЗ, од којих је најмање 90% из категорија теже запошљивих.	Финансијски план НСЗ ИПА 2013
2.2. Подстицати запошљавање особа са инвалидитетом (ОСИ)	Реализовати мере АПЗ за ОСИ у складу са Планом укључивања из НАПЗ.	НСЗ		Укључено најмање 7.400 незапослених особа са инвалидитетом у мере АПЗ.	Буџетски фонд за професионалну рехабилитацију и подстицање запошљавања ОСИ ИПА 2013
2.3. Подстицати развој регионалне и локалне политике запошљавања	Реализовати мере АПЗ предвиђене ЛАПЗ у сарадњи јединица локалних самоуправа и НСЗ.	МРЗБСП Аутономна покрајина/ јединица локалне самоуправе НСЗ	/	Поднето најмање 130 захтева за суфинансирање ЛАПЗ. Опредељена средства у буџетима јединица локалних самоуправа за реализацију ЛАПЗ. Реализоване мере АПЗ предвиђене ЛАПЗ уз суфинансирање или техничку подршку НСЗ.	Финансијски план НСЗ Буџет АП/ЈЛС
ПРИОРИТЕТ 3. - УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА РАДНЕ СНАГЕ И УЛАГАЊЕ У ЉУДСКИ КАПИТАЛ					
Мера	Активност	Носиоци активности	Партнери на реализацији активности	Индикатор	Извор финансирања

3.1.Унапређивање каријерног вођења и саветовања	Обезбедити праћење спровођења програма у складу са методологијом каријерног вођења и саветовања за младе у систему средњег и високог образовања и на тржишту рада.	МПНТР	ЗУОВ ЗВКОВ Центри за развој каријере при високошколским установама Euroguidance центар Организације цивилног друштва	Успостављена методологија праћења спровођења програма каријерног вођења и саветовања заснована на стандардима услуга каријерног вођења и саветовања и стандардима квалитета рада установа.	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности
	Унапређивање капацитета школских тимова у примени Правилника о ближим условима, начину рада, активностима и саставу тима за каријерно вођење и саветовање у средњој школи која реализује образовне профиле у дуалном образовању	МПНТР	Школе ЗУОВ Организације цивилног друштва Социјални партнери	Број успостављених тимова за каријерно вођење у дуалном моделу образовања у складу са прописаном структуром у Правилнику	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности
	Формирање тимова за каријерно вођење и саветовање у основним, средњим школама као и центри за каријерно вођење и саветовање у високошколским установама.	МПНТР	Школе Високошколске установе Euroguidance центар Организације цивилног друштва	Број тимова и центара за каријерно вођење и саветовање функционално успостављених према стандардима услуга каријерног вођења и саветовања.	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности
	Организовање сајмова професионалне оријентације.	НСЗ Школе Организације цивилног друштва	МПНТР МОС	Број одржаних сајмова и укупан број учесника по сајму.	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних

					активности Донатори
	Организовати медијске кампање за промоцију каријерног вођења и саветовања.	МПНТР МОС Организације цивилног друштва	Euroguidance центар	Број спроведених кампањи.	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности Донатори
	Припремљено упутство средњим школама са смерницама за развој програма каријерног вођења и саветовања.	МПНТР МОС ЗУОВ	НСЗ Школе Euroguidance центар Организације цивилног друштва	Број реализованих обука и семинара за развој програма каријерног вођења у складу са стандардима и смерницама.	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности Донатори
3.2. Даље развијати националну стандардну класификацију занимања (НСКЗ)	Обезбедити подршку за примену шифарника у складу са Одлуком о јединственом кодексу шифара за уношење и шифрирање података у евиденцијама у области рада. Дефинисати даље активности на развоју НСКЗ (институционални капацитети, израда методологије за описе занимања, рокови, надлежности за успостављање, одржавање и унапређење НСКЗ)	МРЗБСП НСЗ	ПКС ЦРОСО	Израђен Приручник за примену шифарника. Организовано од 5 до 10 информативних сесија са послодавцима, социјалним партнерима и др. ради упознавања са новим шифарником занимања и шифарником нивоа квалификација. Постављена web апликација на сајту МРЗБСП посвећена примени нових шифарника.	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности ГИЗ СДЦ
3.3. Даље развијати национални оквир квалификација Србије (НОКС)	Донета подзаконска акта у складу са Законом о НОКС	МПНТР	МПНТР	Донета подзаконска акта	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности

	Функционалан институционални оквир за имплементацију НОКС	МПНТР	МПНТР	Даљи развој институција и тела за имплементацију НОКС	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности
	Ажурирање Базе квалификација	МПНТР	МПНТР	Број квалификација унетих у Базу	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности
3.4. Промовисати концепт целоживотног учења	Континуирано спровођење поступка акредитације јавно признатих организатора активности образовања одраслих	МПНТР	ЗУОВ	Број акредитованих јавно признатих организатора активности образовања одраслих.	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности
	Спроведене активности на промовисању концепта функционалног основног образовања одраслих	МПНТР	Школе НСЗ	Број полазника програма ФООО. Број школа које спроводе програм ФООО.	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности
3.5. Наставак реформе стручног образовања	Размењене информације о потребама тржишта рада за потребе планирања и развоја политике формалног образовања у циљу бољег одговора образовања на потребе тржишта рада.	МПНТР	ПКС НСЗ	Број састанака са социјалним партнерима.	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности

	Развијен одређен број програма образовања односно обука - квалификација у складу са идентификованим потребама тржишта рада.	МПНТР	ЗУОВ	Број развијених програма образовања/обука у складу са идентификованим потребама тржишта рада.	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности
	Спроведене обуке чији су исходи учења у складу са стандардом квалификација односно стварним потребама тржишта рада.	МПНТР	Школе	Број спроведених обуке чији су исходи учења у складу са стандардом квалификација односно стварним потребама тржишта рада.	Нема трошкова – запослени раде у оквиру редовних радних активности

X. ИНДИКАТОРИ УСПЕХА У ПРИМЕНИ НАПЗ ЗА 2019. ГОДИНУ

ЦИЉ	ИНДИКАТОР	Извор података
Повећање стопе активности 15–64	Стопа активности – пропорција радно активних становника у укупном становништву радног узраста.	РЗС
Повећање стопе запослености 15–64	Стопа запослености – пропорција запослених лица у укупном становништву радног узраста.	РЗС
Смањење стопе незапослености 15–64	Стопа незапослености – пропорција незапослених лица у активном становништву радног узраста.	РЗС
Смањење дугорочне незапослености	Учешће дугорочне незапослености – удео дугорочно незапослених лица у укупном броју незапослених радног узраста. Стопа дугорочне незапослености – пропорција дугорочно незапослених лица у активном становништву радног узраста. Број дугорочно незапослених лица на евиденцији НСЗ. Учешће дугорочно незапослених лица у укупном броју незапослених на евиденцији НСЗ.	РЗС НСЗ
Смањење регионалних разлика	Стопа запослености по регионима. Стопа незапослености по регионима.	РЗС
Смањење удела неформалне економије	Број запослених у неформалној економији. Учешће неформално запослених у укупном броју запослених.	РЗС
Издвајање већег износа финансијских средстава за мере АПЗ	Износ средстава одређен за реализацију мера АПЗ. Учешће финансијских средстава издвојених за АПЗ на годишњем нивоу у БДП.	МРЗБСП НСЗ МФ
Већи број незапослених лица укључен у мере АПЗ	Број незапослених лица укључених у мере АПЗ у току једне године. Учешће незапослених укључених у мере АПЗ у просечном броју незапослених на евиденцији НСЗ.	НСЗ
Већи број незапослених лица запослен након укључивања у мере АПЗ	Број запослених лица шест месеци након укључивања у мере АПЗ, разврстан по мерама АПЗ.	НСЗ
Запошљавање младих до 30 година	Стопа активности младих – пропорција активних становника старости 15–24 у укупном становништву радног узраста. Стопа запослености младих – пропорција запослених младих 15–24 у укупном становништву радног узраста. Стопа незапослености младих – пропорција незапослених младих 15–24 у активном становништву радног узраста. Број младих (15-30) обухваћених мерама АПЗ, разврстан по мерама АПЗ. Учешће младих (15-30) укључених у мере АПЗ у укупном броју незапослених укључених у мере АПЗ. Број младих (15-30) запослених са евиденције НСЗ.	РЗС НСЗ
Запошљавање вишкова запослених	Број вишкова запослених обухваћен мерама АПЗ, разврстан по мерама АПЗ. Учешће вишкова запослених укључених у мере АПЗ у укупном броју незапослених укључених у мере АПЗ. Број вишкова, запослених са евиденције НСЗ.	НСЗ
Запошљавање старијих од 50 година	Стопа активности старијих – пропорција активних становника старости 50–64 у укупном становништву радног узраста. Стопа запослености старијих – број запослених старијих 50–64 у укупном становништву радног узраста. Стопа незапослености старијих – број незапослених старијих 50–64 у активном становништву радног узраста.	РЗС НСЗ

	Број старијих (50–65) обухваћених мерама АПЗ, разврстан по мерама АПЗ. Учешће старијих (50–65) укључених у мере АПЗ у укупном броју незапослених укључених у мере АПЗ. Број старијих од 50 година запослених са евиденције НСЗ.	
Запошљавање незапослених без квалификација и нискоквалификованих	Број незапослених без квалификација и нискоквалификованих обухваћених мерама АПЗ, разврстан по мерама АПЗ. Учешће незапослених без квалификација и нискоквалификованих укључених у мере АПЗ у укупном броју незапослених укључених у мере АПЗ. Број незапослених без квалификација и нискоквалификованих запослених са евиденције НСЗ.	НСЗ
Запошљавање особа са инвалидитетом (ОСИ)	Број ОСИ обухваћених мерама АПЗ, разврстан по мерама АПЗ Учешће ОСИ укључених у мере АПЗ у укупном броју незапослених укључених у мере АПЗ. Број ОСИ запослених са евиденције НСЗ.	НСЗ
Запошљавање Рома	Број Рома обухваћених мерама АПЗ, разврстан по мерама АПЗ. Учешће Рома укључених у мере АПЗ у укупном броју незапослених укључених у мере АПЗ. Број Рома запослених са евиденције НСЗ.	НСЗ
Запошљавање корисника НСП	Број корисника НСП обухваћених мерама АПЗ, разврстан по мерама АПЗ. Учешће корисника НСП укључених у мере АПЗ у укупном броју незапослених укључених у мере АПЗ. Број корисника НСП запослених са евиденције НСЗ.	НСЗ
Запошљавање дугорочно незапослених	Број дугорочно незапослених (на евиденцији дуже од 12 месеци односно 18 месеци) обухваћених мерама АПЗ, разврстан по мерама АПЗ. Учешће дугорочно незапослених укључених у мере АПЗ у укупном броју незапослених укључених у мере АПЗ. Број дугорочно незапослених који су се запослили са евиденције НСЗ.	НСЗ
Запошљавање младих у домском смештају, хранитељским породицама и старатељским породицама	Број младих до 30 година старости који су имали/имају статус младих у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама, обухваћених мерама АПЗ, разврстан по мерама АПЗ. Учешће младих до 30 година из ове категорије укључених у мере АПЗ у укупном броју незапослених укључених у мере АПЗ. Број младих до 30 година старости из ове категорије запослених са евиденције НСЗ.	НСЗ
Запошљавање жртава породичног насиља	Број жртава породичног насиља обухваћених мерама АПЗ, разврстан по мерама АПЗ. Учешће жртава породичног насиља укључених у мере АПЗ у укупном броју незапослених укључених у мере АПЗ. Број жртава породичног насиља запослених са евиденције НСЗ.	НСЗ

XI. УЧЕШЋЕ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОЈЕКТА

Министарство надлежно за послове запошљавања учествује или прати реализацију следећих пројеката:

Ред. бр.	Пројекат	Трајање пројекта	Извор финансирања
1.	„Унапређење конкурентности и запошљавања” Пројекат има за циљ унапређење делотворности и координације између одабраних јавних политика и програма ради ублажавања и отклањања препрека за повећање конкурентности и запослености. Једна од компоненти овог пројекта односи се на реформу тржишта рада. Реформа тржишта рада подржана је кроз унапређење услуга НСЗ у посредовању у запошљавању (и према незапосленим лицима и према послодавцима) и кроз унапређење делотворности мера активне политике запошљавања.	јануар 2016 - јун 2021. године	Светска банка
2.	„Техничка помоћ за јачање капацитета у области политике запошљавања” У оквиру пројекта планиран је даљи развој и унапређење система обука, односно програма обука за тржиште рада, са циљем смањења неусаглашености понуде и потражње, као и повећавање ефикасности политике запошљавања према особама са инвалидитетом.	2017-2019. година	ЕУД, уз учешће из буџета РС, програмски циклус ИПА 2013, спроводи МРЗБСП и НСЗ
3.	„Подршка програму запошљавања Националне службе за запошљавање (НСЗ)” Пројектом су додељена средства НСЗ за спровођење мера активне политике запошљавања и то: субвенција за отварање нових радних места, субвенција за samozapošljavanje, обуке на захтев послодавца – за незапослене и обуке за тржиште рада.	2018-2020. година	ЕУД, уз учешће из буџета РС, програмски циклус ИПА 2013, спроводи МРЗБСП и НСЗ
4.	„Подршка имплементацији Програма реформе политике запошљавања и социјалне политике, са фокусом на политику запошљавања и запошљивости младих” Пројекат треба да допринесе повећању запошљавања и запошљивости младих, кроз спровођење Програма реформи политике запошљавања и социјалне политике, са циљем унапређења креирања и имплементације законодавног оквира на националном и локалном нивоу.	главна фаза Пројекта октобар 2016 - децембар 2019. године	Влада Швајцарске Конфедерације/ СДЦ СИПРУ
5.	„Подстицање запошљавања младих” Пројекат има за циљ унапређење услова за боље позиционирање младих између 15 и 35 година старости на тржишту рада, уз успостављање и јачање локалних иницијатива за запошљавање младих. Пројекат је иницирао стручни Национални дијалог за подстицање запошљавања младих који ће препоруке, искуства и знања стечена у току спровођења пројекта интегрисати у политички дијалог у оквиру Немачко-српске иницијативе за одрживи раст и запошљавање.	јул 2015 - јун 2021. године	Немачка организација за међународну сарадњу (ГИЗ)

СКРАЋЕНИЦЕ

АПЗ	Активна политика запошљавања
АРС	Анкета о радној снази
БДП	Бруто домаћи производ
ГИЗ	Немачка организација за међународну сарадњу
ЕАСЕА	Европска агенција за образовање и културу
Euroguidance	Европска мрежа за подршку каријерном вођењу и саветовању
ЕУД	Делегација Европске уније
ЕСАП	Платформа за запошљавање и социјалну политику
ЕУРЕС	Европска мрежа јавних служби за запошљавање
ЗВКОВ	Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања
ЗУОВ	Завод за унапређивање образовања и васпитања
ИПА	Инструмент за претприступну помоћ
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛАПЗ	Локални акциони план запошљавања
МОС	Министарство омладине и спорта
МПНТР	Министарство просвете, науке и технолошког развоја
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
МФ	Министарство финансија
НАПЗ	Национални акциони план запошљавања
НАЛЕД	Национална алијанса за локални економски развој
НЕЕТ	Лица која нису запослена и нису у образовању и обуци
НОКС	Национални оквир квалификација Србије
НСЗ	Национална служба за запошљавање
НСКЗ	Национални систем класификације занимања
НСП	Новчана социјална помоћ
ОСИ	Особа са инвалидитетом
РЗС	Републички завод за статистику
РС	Република Србија
РСС	Регионални савет за сарадњу
СДЦ	Швајцарска агенција за развој и сарадњу
СИПРУ	Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва
СКГО	Стална конференција градова и општина
УИПС	Удружење предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање
ФООО	ОСИ
ЦРОСО	Функционално основно образовање одраслих
	Централни регистар обавезног социјалног осигурања